

This text is not in its final form yet and might undergo some revision. It has been checked thoroughly, but we do appreciate feedback. This text can be used at church, at home, at schools or in non-commercial publications. The translation was done especially for people who speak the Oltenian Ursari dialect

of Romani.

Please let us know if you are interested in having a printed book (roma_info@wycliffe.org).

This work is released under the **Creative Commons, attribution, non-commercial no-derivatives 3.0 license**. You may copy and redistribute this work unmodified, in any medium or format, with appropriate attribution, under the same licence.

You may copy the text in its entirety or portions of it, providing the portions selected are not taken out of context.

You may not use this work for commercial purposes.

If you modify the text, you may not distribute it in any form or context.

Această lucrare nu este încă în forma ei finală, și este posibil ca să fie revizuită sau corectată în viitor. A fost verificată cu atenție, dar am fi recunoscători dacă ne-ați aduce la cunoștință orice greșală. Textul poate fi folosit în biserică, acasă, în școli sau în publicații necomerciale. Această traducere a fost pregătită pentru vorbitorii de limba romani (ursarilor din Oltenia).

Vă rugăm să ne contactați la roma_info@wycliffe.org dacă v-ar fi de folos o carte tipărită.

Această lucrare vă este pusă la dispoziție sub **Licența Creative Commons Atribuire-Necomercial-FărăModificări 3.0**. Puteți să copiați și redistribuiți această lucrare doar nemodificat, în orice mediu sau format, cu atribuire potrivită, sub aceeași licență. Puteți copia textul în întregime sau în parte, dacă porțiunile selectate nu schimbă sensul originalului.

Nu puteți folosi această operă în scopuri comerciale.

Dacă reajustați, transformați sau construiți pe baza lucrării, nu veți putea distribui lucrarea modificată, în nici un mod sau context.

O Joan

O Kuvînto le Devlesqo: O Isus Kristos

1 Maj anglal sas o Kuvînto, o Kuvînto sas le Devleça haj o Kuvînto sas o Del. ² Ov sas dă anglal le Devleça. ³ Saoră bukă sas kerde prin lesθe, haj khanć so sas kerdo nas kerdo bi lesqo. ⁴ Anθă lesθe sas e viaca haj e viaca sas e lumina anθa-l manuś. ⁵ E lumina luminil anθ-o întunjariko, haj o întunjariko ni mudardă lan.*

⁶ Avilos äk manuś dino drom kaθar o Del, haj lesqo anav sas Joan. ⁷ Kadava avilos sar martori kašte phenel o ćacimos anθa-i lumina, ka prin lesθe saoră manuś te pakăñ. ⁸ Ov nas e lumina, dar avilos te phenel o ćacimos anθa-i lumina. ⁹ E lumina e ćaci, kaj luminil fiosave manuśăs, avelas anθ-e lumja. ¹⁰ Sas anθ-e lumja, haj e lumja sas kerdi prin lesθe. Dar e lumja ni prinzandă les. ¹¹ Avilos kă pō than haj lesqo nămo ni primisardăs les. ¹² Dar saorăn kaj primisarde les, save pakăēs anθă lesqo anav, dină len

drepto te kerdōn ćhave le Devlesqe, ¹³ kaj kerdinăjles na anθa o rat, nić anθa-i voja le manuśănqi, nić kă kamnos o rrom, dar anθa o Del.

¹⁴ Haj o Kuvînto kerdilos manuś haj beślos maśkar amenθe, pherdo miśtimos haj ćacimos. Haj ame dikhlăm lesqi slava sar si e slava le ćhavesqi korkoro anθa o Dad.

¹⁵ O Joan phendăs o ćacimos anθa lesθe, haj delas muj:

— Kadava si anθa savo phenavas me: «Kova kaj avel pala manθe si maj baro manθar, kă sas maj anglal manθar.»

¹⁶ Ame să lilăm anθa lesqo pherimos, i miśtimos anθ-o than avre miśtimasqo, ¹⁷ kă e kris sas dini prin o Mojsă, o miśtimos haj o ćacimos aviles prin o Isus, o Kristos.† ¹⁸ Koniva ni dikhlă les dăk data le Devles. O korkoro ćhavo savo si Del, haj si paśa o Dad, kerdă les prinzando.

***1:5** E vorba anθa o orizinalo maj daśtil te xakărdōl „ni răzbisardă lan”, „ni mudardă lan” sau „ni xakărdă lan”. †**1:17** O „Kristos” însemnol o thagar dino drom kaθar o Del”.

O Joan o Bolitori lačharel o drom le Rajesqo

¹⁹ Haj kadaja si e mărturia le Joanosqi, kana dine drom lesθe äl bare le evreenqe anθa o Jerusalimo rašaën haj levicen kašte pućen les:

— Kon san tu?

²⁰ Ov phendäs klaro kon si haj ni dină palpale. Phendäs:

— Ni sem me o Kristos.

²¹ Haj on puśle les:

— Atunć kon san tu? San o Ilia?

Haj ov dinăs anglal:

— Ni sem!

— San o prooroko?^a

— Ni.

²² Atunć phende lesqe:

— Dar tu kon san? Kašte phenas kolenqe kaj dine amen drom. So phenes tu anθa tuθe korkoro?

²³ Ov phendäs:

— Me sem «äk glaso kaj del muj anθ-e mulani:

Orton o drom pä savo avel o Raj», sar phendäs o prooroko Isaja.^b

²⁴ Maškar kola kaj sas dine drom sas i anθa-l fariseä.* ²⁵ Haj on puśle les:

— Atunć sosθe boles, kana ni san o Kristos, nič o Ilia, nič o prooroko?

²⁶ O Joan dină len anglal:

— Me bolav pajeça, dar maškar tumenθe bešel jekh kaj tume ni prinžanen les. ²⁷ Ov si kodova kaj avel pala manθe, haj me ni sem lačho te putrav e xaravli lesqe pogimasqi.

²⁸ Kadal bukă kerdinäjles anθ-e Betania, ĩnkăltar o Jordano, kaj bolelas o Joan.

O Mielo le Devlesqo vazdel o bezex le lumăqo

²⁹ Anθä le dujenqo ges o Joan dikhläs le Isusos avindos lesθe haj phendäs:

— Ita o Mielo le Devlesqo, kaj vazdel o bezex le lumăqo! ³⁰ Ov si kodova, anθa savo phendem: «Pala manθe avel äk manus kaj si maj baro manθar, kä sas maj anglal manθar.»^c ³¹ Haj me ni prinžandem les, dar kodolasqe avilem te bolav pajeça, ka ov te avel kerdo prinžando le Israelosqe.

³² Haj o Joan phendäs o ćacimos:

— Dikhlem o Duxo sar muklä pes anθa o ćeri sar äk porumbelo haj bešlos pä lesθe. ³³ Haj me ni prinžandem les, dar kova kaj dină man drom te bolav pajeça phendă manqe: «Pä savo va dikhesa o Duxo muklindos pes haj bešindos pä lesθe, kodova si kaj bolel le Duxoça Sfinto.» ³⁴ Haj me dikhlem e buki kadaja haj phendem o ćacimos kä ov si o ćhavo le Devlesqo.

Äl anglune učeničă le Isusosqe

³⁵ Anθä le dujenqo ges o Joan pale bešelas dujença anθa pe učeničă, ³⁶ dikhläs le Isusos phirindos haj phendäs:

— Ita o Mielo le Devlesqo.

³⁷ Äl duj učeničă ašundes so phendäs haj geles pala o Isus. ³⁸ Haj o Isus boldinäjlos haj dikhlă len kä aven pala lesθe, haj phendă lenqe:

— So roden?

Haj on dine les anglal:

— Rabi — (kaj anθ-e ćhib kadaja si sikaitorina) — kaj bešes?

— ³⁹ Aven te dikhen — phendă lenqe ov. Atunć geles haj dikhles kaj bešelas haj anθ-o ges kodova ačhiles lesθe. Sas kam kä le dešenqo ćaso.[†] ⁴⁰ O Andrej, o phral le Simonosqo Petre, sas jekh anθa-l manus kaj ašundesas le Joanos haj gelesas pala o Isus. ⁴¹ Ov arakhläs sigo pe phrales le Simonos haj phendă lesqe:

— Arakhlăm le mesias — (kaj anθ-e ćhib kadaja si o Kristos). ⁴² Haj andă les k-o Isus. O Isus dikhläs pä lesθe haj phendäs:

— Tu san o Simon, o ćhavo le Jonasqo. Haj si te bučhos Kifa — (kaj anθ-e ćhib kadaja si Petre, äk bar baro.)

O Natanael prinžanel le Isusos sar o ćhavo le Devlesqo

⁴³ Anθä le dujenqo ges o Isus kamnos te zal anθ-e Galilea. Arakhläs le Filipos, haj phendă lesqe:

— Av pala manθe!

⁴⁴ O Filip sas anθa-i Betsajda, o foro le Andresqo haj le Petresqo. ⁴⁵ O Filip arakhläs le Natanaelos haj phendă lesqe:

— Arakhlăm kodoles anθa savo ramosardăs o Mojsă anθ-e Kris haj ramosardes i äl prooročă, le Isusos, o ćhavo le Josifosqo, anθa o Nazareto.

***1:24** Äl fariseä sas manus kaj ĩnkărenas e Kris haj äl obićeä haj sikavenas te keren saoră lumja sa kadă. Sas o partido o maj zuralo maškar o poporo.

†**1:39** Le dešenqo ćaso pala äl romaja sas k-äl deś de texara, dar pala äl evrea sas k-äl štar palal deśuduj.

^a**1:21** Deuteronomo 18:15-19 ^b**1:23** Isaja 40:3 ^c**1:30** Joan 1:15

⁴⁶ Haj o Natanael phendä lesqe:

– Daštil te avel dajci lačo anθa o Nazareto?

O Filip dinä les anglal:

– Av haj dikh!

⁴⁷ O Isus dikhläs le Natanaelos avindos karing les-
θe haj phendäs anθa lesθe:

– Ita äk israelito ćačo anθä savo naj oxaimos.

⁴⁸ O Natanael phendä lesqe:

– Kaθar prinzanes man?

O Isus dinä les anglal:

– Maj anglal zi kaj te del tut muj o Filip, dikhlem
tut tala o smokino.

⁴⁹ O Natanael dinä les anglal:

– Rabi, tu san o ćhavo le Devlesqo, tu san o thagar
le Israelosqo!

⁵⁰ O Isus dinä les anglal:

– Kä phendem tuqe kä dikhlem tut tala o smoki-
no, anθa kodoja pakäs? Si te dikhes bukă maj bare
dă sar kadala.

⁵¹ Haj maj phendä lesqe:

– Ćaćes, ćaćes phenav tumenqe: va dikhena o ćeri
putardo haj äl inzeră le Devlesqe^d sar ušten haj den
pes tele p-o Ćhavo le Manusăsqo.^e

O Isus kerel mol anθa o paj

2 Pala duj ges sas äk abäv anθ-e Kana anθa-i Ga-
lilea haj e dej le Isusosqi sas othe. ² Haj sas dino
muj i o Isus haj lesqe učenićă k-o abäv. ³ Kana ma
nas mol, e dej le Isusosqi phendä lesqe:

– Ma naj len mol.

⁴ O Isus dinäs anglal:

– Żuvlie, sosθe phenes manqe? Ni avilos zi akanak
muro ćaso.

⁵ Lesqi dej phendä le sluzenqe:

– Keren orso phenel tumenqe!

⁶ Haj othe sas śov piră barăsqe, ćhutine anθa tho-
vimos pala o obićej le evreenqo. Anθă fiosavi piri
intrinsicas kam deś gărnicı paj.* ⁷ O Isus phendäs le
sluzenqe:

– Pheren äk piră pajeça!

Haj pherdes len zi anθ-o muj. ⁸ Haj phendä lenqe:

– Akanak inkalaven haj ingären le naśosqe!

Haj ingärdes lesqe. ⁹ O naśo ni zanelas kaθar avel
e mol, dar äk sluz kaj inkalades o paj zanenas. Păće
piläs anθa o paj kerdo mol, dinä muj le zineros ¹⁰ haj
phendä lesqe:

– Orso manus ćhul maj anglal e mol e laći, haj
păće matiles äk manus, atunc ćhul e mol maj ćira la-
ći. Dar tu inkărdän e mol e laći zi akanak.

¹¹ Kadava sas o semno kaj kerdäs les anglal o Isus.
Kerdäs les anθ-e Kana anθa-i Galilea haj sikadäs pi
slava, haj lesqe učenićă pakăes anθă lesθe. ¹² Pala
kadaja ov, lesqi dej, lesqe phral haj lesqe učenićă
mukle pes k-o Kapernaum haj beśles äk ćira othe.

O Isus xoläjlos pä kola kaj bikinenas anθ-e bar le Templosqi

¹³ O ges o baro le evreenqo le Nakhimasqo^f sas paśă
haj o Isus uštilos k-o Jerusalimo. ¹⁴ Anθ-e bar le Tem-
plosqi arakhläs kolen kaj bikinen guruva, brakhă haj
porumbeja, haj kolen kaj paruenas love, beśindos te-
le. ¹⁵ Kerdäs äk bićo śălesqo haj dinäs avri saorän
anθa e bar le Templosqi anθ-äk than le brakhănça
haj le guruvença. Peradäs äk love haj boldäs äk sini
kolenqe kaj paruenas. ¹⁶ Kolenqe kaj bikindes po-
rumbeja phendä lenqe:

– Len kadala kaθar, haj ta na keren anθa o kher
miră Dadesqo äk pjaca!

¹⁷ Lesqe učenićă andine pesqe gogi kä si ramome:

– E bari mila ke kheresqi va phabarela man.^g

¹⁸ Atunc äk evrea dine les anglal:

– So semno sikaves amenqe, kä tut si tut drepto
te keres kadal bukă?

¹⁹ O Isus dinä len anglal:

– Peraven o templo kadava haj anθă trin ges va
vazdava les.

²⁰ Atunc äk evrea phendes lesqe:

– O Templo kadava kerdilos anθă saranda haj śov
bărś, haj tu va vazdesa les anθă trin ges?

²¹ Dar ov phenelas anθa o templo pe truposqo.

²² Kadă kä păće sas vazdino anθa-l mule, lesqe uće-
nićă andine pesqe gogi sar phenelas lenqe äk bukă
kadala, haj pakăes so sas ramome maj anglal, haj äk
vorbe kaj phendä len o Isus.

O Isus prinzanel le manusăs

²³ Kana o Isus sas anθ-o Jerusalimo anθ-o ges o ba-
ro le Nakhimasqo, but pakăes anθă lesqo anav ka-
na dikhles äk semnä kaj kerelas len. ²⁴ Dar le Isusos
nas les pakămos anθă lenθe, kä prinzanelas saorän,
²⁵ haj kä ni trăbulas te phenel lesqe dakoniva o ćaci-
mos anθa o manus, kä ov zanglăs so si anθ-o manus.

***2:6** Deś gărnicı si „duj sau trin metretas” anθ-o orizinalo. E vorba metretas avel anθa-i greaka haj sas kam
40 okale.

^d**1:51** Żeneza 28:12-19

^e**1:51** Daniel 7:13-14

^f**2:13** Eksodo 12

^g**2:17** Salmi 69:9

O Isus haj o Nikodim

3 Maškar äl fariseš sas äk manuś kaj bučholas Nikodim, äk baro le evreenço. ² Ov avilos e rät k-o Isus haj phendä lesqe:

— Rabi, zanas kä san äk sikaitori avilo kaθar o Del, kä koniva ni daštil te kerel äl semnä kadala kaj keres len tu, kana naj o Del leça.

³ O Isus dinä les anglal:

— Čačes, čačes phenav tuqe: kana äk manuś ni kerdöl pale*, ni daštil te dikhel o Thagarimos le Devlesqo.

⁴ O Nikodim phendä lesqe:

— Sar daštil te kerdöl äk manuś phuro? Daštil ov te čul pes pale anθ-o pār pe daqo haj te kerdöl?

⁵ O Isus dinä les anglal:

— Čačes, čačes phenav tuqe: kana dakoniva ni kerdöl anθa o paj haj anθa o Duxo, ni daštil te zal anθ-o Thagarimos le Devlesqo. ⁶ So kerdöl anθa o trupo, si trupo, haj so kerdöl anθa o Duxo, si duxo. ⁷ Na mirisavo kä phendem tuqe: träbul te kerdön tumen pale. ⁸ E braval phurdel kaj kamel haj aśunes laqo phurdimos, dar ni zanes kaθar avel haj nič kaj zal. Sa kadä si saoränça kaj sas kerde anθa o Duxo.

⁹ O Nikodim phendä lesqe:

— Sar daštil te kerdöl kadä dajči?

¹⁰ O Isus dinä les anglal:

— Tu san sikaitori le Israelosqo haj ni xakäres kadal bukä? ¹¹ Čačes, čačes phenav tuqe, kä ame phenas so zanas, haj phenas o čačimos anθa so dikhläm, haj tume ni pakän amari märturia. ¹² Kana äl bukä le phuäqe phendem len tumenqe haj ni pakäjjen, sar va pakäna kana va phenava tumenqe äl bukä le čerosqe? ¹³ Koniva ni uštilos anθ-o čeri, numa kova savo muklä pes tele anθa o čeri, o Čhavo le Manušäsqo. ¹⁴ Haj kadä sar vazdäs o Mojsä o sap p-äk kašt, anθ-e mulani,^h sa kadä träbul te avel vazdino o Čhavo le Manušäsqo, ¹⁵ ka orsavu pakäla anθä lesθe, te avel les viaca veśniko.

E dragostja le Devlesqi

¹⁶ Kä kadä jubisardäs o Del e lumja, kä dinäs pe korkoro čhaves, ka orkon pakäla anθä lesθe, ta na xasanol, dar te avel les viaca veśniko. ¹⁷ Kä o Del ni dinäs drom pe čhaves anθä kadaj lumja te krisol e lumja, dar te avel xastrame e lumja prin lesθe. ¹⁸ Kon pakäl

anθä lesθe naj krisome, dar kon ni pakäl si deža krisome, kä ni pakäjjas anθ-o anav le korkoro čhavesqo le Devlesqo. ¹⁹ Kodolasqe si e kris kadaja: e lumina avilis anθ-e lumja, haj äl manuś jubisardes maj but o intunjariko dä sar e lumina, kä lenqe fapte sas nasul. ²⁰ Kä orkon kerel nasul urol e lumina, haj ni avel ke lumina, ta na dikhöl lesqe fapte. ²¹ Dar kon kerel o čačimos avel ke lumina, kašte dikhöl lesqe fapte, kä si kerde zuralimaça kaθar o Del.

O Joan pale phenel anθa o Isus

²² Pala kodoja o Isus haj lesqe učeničä geles p-äl gava le Judeäqe, haj othe beśelas lença haj bolelas. ²³ I o Joan bolelas, anθ-o Enon paša o Salim, kä othe sas but paj haj äl manuś avenas haj bolenas pes. ²⁴ Kä o Joan nas inkä phandado anθ-e temnica. ²⁵ Atunč äl učeničä le Joanosqe xale pes äk evreoça anθa-l običejuri le thovimasqe. ²⁶ Haj aviles k-o Joan haj phende lesqe:

— Rabi, kova kaj sas tuça inkältar o Jordano haj anθa savo dän дума kadä dä šukar, dikh, ov bolel haj saorä manuś zan lesθe.

²⁷ O Joan phendäs:

— Äk manuś ni daštil te primil khanč, kana ni sas lesqe dino anθa o čeri. ²⁸ Tume senas othe martor kana phendem: «Me ni sem o Kristos, dar me sem dino drom angla lesθe.» ²⁹ Kas si les mirjasa si zinero, dar o amal le zinerosqo, kaj beśel haj aśunel le zineros, bukuril pes but kaθar lesqo glaso. Kadä kä kadaj bukuria mīri pherdinäjlis. ³⁰ Ov träbul te baröl haj me te cijnov.

Savo avel opral si maj opre dä šä

³¹ Kova kaj avel opral si maj opre dä šä. Kova kaj si pa-i phuv si phuäqo haj del дума sar pa-i phuv. Kova kaj avel anθa o čeri si maj opre dä šä. ³² Ov phenel o čačimos anθa so dikhläs haj anθa so aśundäs, dar koniva ni aśunel kaθar lesqi märturia. ³³ Kon aśundäs kaθar lesqi märturia pečetuil kä o Del si čačo. ³⁴ Kä kova kaj dinä les drom o Del, phenel äl vorbe le Devlesqe, anθa kodoja kä o Del ni del les o Duxo le mäsuräça. ³⁵ O Dad jubil le Čhaves, haj saorä bukä dinä len anθä lesqo vast. ³⁶ Kon pakäl anθ-o Čhavo, si les viaca veśniko, dar kon ni aśunel kaθar o Čhavo, ni va dikhela viaca haj e xoli le Devlesqi ačhol pä lesθe.

***3:3** Anθ-o originalo, „kerdöl pale” maj daštil te xakärdöl „kerdöl opral”, anθa o Del.

^h**3:14** Numerä 21:9

E samaritjanka haj o paj o zuvindo

4 Kana o Isus aflisardäs kä äl fariseä ašunde kä ov kerel haj bolet maj but učeničä dä sar o Joan² (numa kä o Isus ni bolelas ov, haj bolenas lesqe učeničä),³ telärdäs anθa-i Judeja haj risajlos pale anθ-e Galilea.⁴ Haj träbulas te nakhel e Samaria.⁵ Areslos pašäk foro anθa-i Samaria kaj bučholas Sixar, paša e phuv kaj dinšas les o Jakov pe čhavesqe le Josifosqe.⁶ Othe sas e xaing le Jakovosqi. Haj o Isus, sar sas khino kaθar o drom, bešelas pašaj xaing. Sas kam kä le šovenqo časo.*

⁷ Äk zuvli anθa-i Samaria avilis te inkalavel paj. O Isus phendä laqe:

— De man te päv!

⁸ Kä lesqe učeničä gelesas anθ-o foro te kinen xamos.⁹ Atunč e zuvli samaritjanka phendä lesqe:

— Sar tu, kaj san evreo, manges te pes manθar, kaj sem zuvli samaritjanka?

(Kä äl evrea naj len khanč le samaritjanča.)¹⁰ O Isus dinä lan anglal:

— Te prinžandänas o daro le Devlesqo, haj kon si kova kaj phenel tuqe: «De man te päv», atunč tu manglänas lesqe, haj ov afi dšas tut paj zuvindo.

¹¹ Phendä lesqe e zuvli:

— Raila, naj tut soča te inkalaves, haj e xaing si adinco. Atunč kaθar si tut kadav paj zuvindo?¹² Sau san tu maj baro dä sar amaro dad o Jakov, savo dinä amen kadaj xaing haj kjar ov piläs anθa la, i lesqe čhave haj i lesqe animalä?

¹³ O Isus dinä lan anglal:

— Orkon pel anθa o paj kadava, pale si te kerdöl lesqe truś.¹⁴ Dar orkon va pela anθa o paj kaj si te dav les lesqe me, naj te maj avel lesqe truś nič äk data, dar o paj savo si te dav les lesqe va kerdöla anθä lesθe äk izvoro pajesqo kaj thabdel anθ-e viaca vešniko.

¹⁵ E zuvli phendä lesqe:

— Raila, de man kadav paj, kašte na maj avel manqe truś haj ta na maj träbul te avav zi kathe te inkalavav!

¹⁶ Ov phendä laqe:

— 3a haj de muj ke rromes haj av orde kathe!

¹⁷ E zuvli dinš anglal:

— Naj man rrom.

O Isus phendä laqe:

— Mišto phendän: «Naj man rrom». ¹⁸ Kä panž rroma sas tut, haj savo si tut akanak naj kö rrom. Phendän o čaćimos.

¹⁹ E zuvli phendä lesqe:

— Raila, dikhav kä san äk prooroko.²⁰ Amare dada inkinosajles pes pä kadav plaj, dar tume phenen kä anθ-o Jerusalimo si o than kaj träbul te inkinos amen.

²¹ O Isus phendä laqe:

— Žuvlie, pakä man kä avel o časo kana ni va inkinona tumen le Dadesqe nič pä kadav plaj, nič anθ-o Jerusalimo.²² Tume inkinon tumen kasqe ni prinžanen. Ame inkinos amen kolesqe saves prinžanas les, kä o xastramos avel kaθar äl evrea.²³ Dar si te avel o časo, haj akanak i avilos, kana äl čáce inkinätorä va inkinona pes le Dadesqe anθ-o duxo haj anθ-o čaćimos, kä kadalenθar inkinätorä kamel o Dad.²⁴ O Del si duxo haj kon inkinon pes lesqe träbul te inkinon pes anθ-o duxo haj anθ-o čaćimos.

²⁵ E zuvli phendä lesqe:

— Žanav kä va avela o Mesia — (savesqe phendol Kristos) — haj kana va avela, va sikavela amenqe saorä bukä.

²⁶ O Isus phendä laqe:

— Kodova sem me, kaj dav дума tuča.

²⁷ Haj atunč aviles lesqe učeničä, haj mirinas pes kä del дума äk zuvläča. Dar nič jekh ni puśles: „So rodes?” sau „Sosθe des дума lača?”²⁸ Atunč e zuvli mukläs pi garnica, gelis anθ-o foro haj phendäs le manuśänqe:

— ²⁹ Aven haj dikhen äk manuś, savo phendä manqe sä so kerdem! Daštilas pes te avel kadava o Kristos?

³⁰ Äl manuś inklistes avri anθa o foro haj zanas karing lesθe.

Äl xolde si paqe, träbul kidine

³¹ Anθ-o timpo kadava äl učeničä ruginas les:

— Sikaitorina, xal!

³² Dar ov phendä lenqe:

— Man si man te xav äk xamos anθa savo tume ni žanen.

³³ Kodolasqe lesqe učeničä phenenas maškar pesθe:

— Daštil pes te afi andä lesqe dakoniva te xal?

³⁴ O Isus phendä lenqe:

***4:6** Le šovenqo časo pala äl romaja sas k-äl šov palal dešuduj, dar pala äl evrea sas k-äl dešuduj anθa o ges.

ⁱ**4:5** Ženeza 33:19; 48:22

— Muro xamos si te kerav e voja kolesqi kaj dinā man drom: te kerav e buki kaj ov kamel lan. ³⁵ Ni phenen tume kā maj si ŝtar ĉhon zi k-o seĉeris? Ita, me phenav tumenqe: Putren tumare jakha haj dikhen kā ħl xolde akanak si paqe, gata anĉa o seĉerimos! ³⁶ Kon seĉeril, lel o pokinimos haj kidel o rodo anĉ-e viaca veŝniko, ka o semānatori haj o seĉeritori te bukurin pes anĉ-ĥk than. ³⁷ Kā kadā si ĉaĉes so phendĥl pes: «Jekh semānil haj aver kidel.» ³⁸ Me dinem tumen drom te seĉerin kaj tume ni kinilen kerindos buki. Aver kiniles kerindos buki, haj tume gelen haj lilen lenqi buki.

³⁹ Haj but samariteja anĉa o foro kodova pakāĥs anĉā lesĉe, anĉa-i kauza le zuvlāqi kaj phenelas ŝukar anĉa lesĉe: „Phendā manqe sā so kerdem.” ⁴⁰ Kadā kā kana ħl samariteja aviles lesĉe, ruginas les te aĉhol lenĉe. Haj aĉhilos othe duj ges. ⁴¹ Haj but maj but pakāĥs anĉā lesĉe anĉa-i kauza lesqe vorbenqe. ⁴² On phendes le zuvlāqe:

— Akanak ni maj pakāŝ anĉa-i kauza ke vorbenqe, haj kā ame aŝundām les, haj zanas kā kadava si ĉaĉes o manuŝ kaj avilos te xastravel e lumja.

O Isus sastārel le ĉhaves le sluŝbaŝasqo le thagaresqo

⁴³ Pala kodola ħl duj ges, o Isus telārdās othar haj gelos anĉ-o them Galilea. ⁴⁴ Kā kjar ov phendās o ĉaĉimos kā ĥk prooroko naj dikhlo miŝto anĉā pĉ them. ⁴⁵ Kadā kā kana areslos anĉ-e Galilea, sas primime miŝto kaĉar ħl galilea, kā dikhlesas saorā bukā kaj ov kerdāsas len anĉ-ħl gesa bare anĉ-o Jerusali-mo, kā i on sas othe.

⁴⁶ Atunĉ o Isus gelos pale anĉ-e Kana anĉ-e Galilea, kaj kerdāsas o paj mol. Anĉ-o Kapernaum sas ĥk sluŝbaŝ thagaresqo, kaj lesqo ĉhavo sas nasfalo.

⁴⁷ Kana kadava aŝundās kā o Isus avilos anĉa-i Judeja anĉ-e Galilea, gelos lesĉe haj rugisardā les te avel haj te sastārel lesqe ĉhaves, kā sas pā merimasĉe.

⁴⁸ O Isus phendā lesqe:

— Kana ni dikhena semnā haj minuni, tume ni pakān, na!

⁴⁹ O sluŝbaŝ le thagaresqo phendā lesqe:

— Raila, av, zi kana ni merel muro ĉhavo!

⁵⁰ O Isus phendā lesqe:

— 3a, kĉ ĉhavo trail!

Haj o manuŝ pakājas ħl vorbe kaj phendās lesqe o Isus, haj telārdās. ⁵¹ Anĉ-o timpo so ov zalas, les-

qe robi aviles angla lesĉe haj ande lesqe e vorba kā lesqo ĉhavo trail. ⁵² Ov puŝlā len anĉa o ĉaso kaj sas lesqe maj miŝto, haj on phende lesqe:

— Arakhi, anĉā le jeftanqo ĉaso* mukle les ħl ŝila.

⁵³ Atunĉ o dad zanglās kā sas kjar anĉ-o ĉaso kodova kana o Isus phendāsas lesqe:

— Kĉ ĉhavo trail.

Haj pakājas ov haj saoro kher lesqo. ⁵⁴ Kadava si le dujenqo semno kerdo kaĉar o Isus avindos pale anĉa-i Judeja anĉ-e Galilea.

O Isus sastārel le banges anĉ-o ges le Sabatosqo ke Betseda

5 Pala kodoja sas ĥk baro ges le evreenqo haj o Isus gelos k-o Jerusali-mo. ² Anĉ-o Jerusali-mo paŝa e Poarta le Brakhjanz si ĥk than kaj najonas, savo anĉ-e ĉhib le evreenqi buĉhol Betseda, kaj si lan panz prispe. ³ Anĉā kadal prispe zaĉinas but manuŝ nasfale: korā, bange haj manuŝ kaj ni daŝtinas te phiren. (Aŝukārenas o miŝkimos le pajesqo. ⁴ Kā ĥk inzero mukelas pes po-k data haj pale po-k data anĉ-o paj le naimasqo haj xamilas o paj. Haj o angluno kaj ĉhulas pes anglal anĉ-o paj o xamime, sastĥlas kaĉar orso nasfalimos sas les.)[†] ⁵ Othe sas ĥk manuŝ nasfalo dā trānda haj oxto bārŝ. ⁶ O Isus kana dikhlā les zaĉindos, haj kā zanglās kā si nasfalo dāmultara, phendā lesqe:

— Kames te kerdĉs sastevesto?

⁷ O nasfalo dinā les anglal:

— Raila, naj man koniva kaŝte ĉhul man anĉ-o paj kana xamil pes, haj zi kana te aresav me, aver ĉhul pes angla manĉe.

⁸ O Isus phendā lesqe:

— Uŝti haj vazde kĉ than haj phir!

⁹ Haj anĉa-k data o manuŝ kadava sastilos, vazdās pĉ pato haj phirdās.

O ges kodova sas ges Sabatosqo. ¹⁰ Kodolasqe phenenas ħl bare le evreenqe kolesqe kaj sas sastārdo:

— Si o ges le Sabatosqo, naj miŝto te vazdes kĉ pato.

¹¹ Ov dinā len anglal:

— Kova kaj sastārdā man phendā manqe: «Vazde kĉ than haj phir!»

¹² On puŝle les:

— Kon si o manuŝ kaj phendā tuqe: «Vazde les haj phir»?

* **4:52** Le jeftanqo ĉaso pala ħl romaja sas k-ħl jefta e rāt, dar pala ħl evrea sas o ĉaso jekh anĉ-o timpo le gesesqo. [†] **5:4** So si anĉ-e paranteza ni arakhadol anĉā saorā manuskri-se purane.

¹³ Haj kodova kaj sas sastårdo ni zanglås kon si, kå o Isus xasajlos maşkar ål manuş anða o than kodova.

¹⁴ Pala kadaja o Isus arakhlå les anθ-e bar le Templosqi haj phendå lesqe:

— Ita kå kerdilån sastevesto. Dakanara ta na maj keres bezex, ta na kerdõl tuqe dajci maj nasul!

¹⁵ O manuş kodova gelos haj phendås le maj barrenqe le evreenqe kå o Isus sastårdå les. ¹⁶ Anða-i kauza kadaja ål maj bare le evreenqe inçeuposajles te xan pes le Isusoça kaşte dilåren les, kå kerelas kadal bukå anθ-o ges le Sabatosqo. ¹⁷ Dar o Isus dinå len anglal:

— Muro Dad kerel buki i akanak, haj i me kerav buki.

¹⁸ Kodolasqe rodenas i maj but ål bare le evreenqe te mudaren les, na numa kå deskårdås o ges le Sabatosqo, haj i kå phenelas kå o Del si lesqo Dad: kerdås pes jekh le Devleça.

O Del kerdå pe Çhaves krisitori

¹⁹ Atunç o Isus dinå len anglal:

— Çåces, çåces phenav tumenqe: o Çhavo ni daştil te kerel khanç pesθar, numa so dikhel kå kerel o Dad. Haj så so kerel o Dad, i o Çhavo sa kadå kerel.

²⁰ Kå o Dad jubil le Çhaves, haj sikavel lesqe så so kerel ov. Haj si te sikavel lesqe bukå maj bare då sar kadala, kaşte mirin tumen. ²¹ Kå sar o Dad vazdel le mulen haj del len viaca, sa kadå i o Çhavo del viaca kas kamel. ²² Kå o Dad ni krisol khanikas, dar saori kris dinå lan le Çhavesqe, ²³ ka så te cinstin le Çhaves sar cinstin le Dades. Kova kaj ni cinstil le Çhaves, ni cinstil niç le Dades, savo dinå les drom. ²⁴ Çåces, çåces phenav tumenqe: Orkon aşunel mirå vorbe haj pakål anθå kova kaj dinå man drom, si les viaca veşniko. Haj naj te avel krisome, haj nakhlos kaθar o mulimos ke viaca.

²⁵ Çåces, çåces phenav tumenqe: avel o çaso haj akanak i avilos, kana ål mule va aşunena o glaso le Çhavesqo le Devlesqo, haj kola save va aşunena les va traina. ²⁶ Kå kadå sar le Dades si les viaca anθå lesθe, sa kadå dinås le Çhaves te avel les viaca anθå pesθe. ²⁷ Dinå les i zuralimos te krisil, kå ov si o Çhavo le Manuşåsqo. ²⁸ Ta na mirin tumen anða kadaja, kå avel o çaso, kana så kaj si praxome va aşunena lesqo glaso ²⁹ haj va inklena avri. Kola kaj kerde o miştimos, va uštena te train, haj kola kaj kerde nasul, va uštena te aven krisome. ³⁰ Me naştiv te kerav khanç manθar. Krisov sar aşunav, haj miri kris si çaci, kå ni rodav miri voja haj rodav te kerav e voja kolesqi kaj dinå man drom.

Kola kaj phenen o çacimos anða o Isus

³¹ Kana me phenava o çacimos anða manθe, naj tumen anða sosθe te pakån miri mårturia. ³² Aver si kaj phenel o çacimos anða manθe, haj zanav kå si anða sosθe te pakån e mårturia kaj ov phenel anða manθe. ³³ Tume dinen drom k-o Joan, haj ov phendås o çacimos. ³⁴ Man ni tråbul man e mårturia le manuşånqi, dar phenav kadaja ka tume te aven xastrame. ³⁵ O Joan sas e lumina savi sas astarti haj luminilas, haj tume kamnen te bukurin tumen åk cira vremja kå lesqi lumina.

³⁶ Dar man si man mårturia maj bari då sar le Joanosqi, kå ål bukå save dinå len manqe o Dad te kerav len, ål bukå kadala kaj kerav len, phenen o çacimos anða manθe, kå o Dad dinå man drom. ³⁷ Haj o Dad kaj dinå man drom, kjar ov phenel o çacimos anða manθe. Tume ni aşunden niç åk data lesqo glaso, niç ni dikhlen lesqo muj. ³⁸ Haj lesqo kuvinto ni achol anθå tumenθe, kå ni pakån koles kaj ov dinå les drom. ³⁹ Tume roden anθ-ål Skripturi, kå pakån kå anθå lenθe si tumen e viaca veşniko, haj kjar on phenen o çacimos anða manθe. ⁴⁰ Haj tume ni kamen te aven manθe te avel tumen e viaca.

⁴¹ Me ni rodav e slava kaj avel kaθar ål manuş. ⁴² Dar zanav tumen, kå anθå tumenθe naj e dragostja le Devlesqi. ⁴³ Me avilem anθ-o anav mirå Dadesqo, haj tume ni primin man. Te avel aver anθå pø anav, kodoles primin les. ⁴⁴ Sar pakån, kana plaçol tumen te len slava jekh avresθar haj ni roden e slava kaj avel kaθar o korkoro Del?

⁴⁵ Ta na pakån kå me kerav tumen doşale angla o Dad. Si kon te doşarel tumen: o Mojså anða savo gindinas kå si te aştutil tumen. ⁴⁶ Te avelas tumen pakåmos anθ-o Mojså, sas tumen pakåmos i anθå manθe, kå ov ramosardås anða manθe. ⁴⁷ Dar kana ni pakån so ov ramosardås, sar va pakåna mirå vorbe?

Panz marne aresen anða panz mi manuş

6 Pala kodoja o Isus nakhlos på koaver rig le bare pajesqi le Galileaço (savo si i o Paj le Tiberiadåço). ² Haj pala lesθe zanas but manuş kå dikhenas ål semnå kaj kerelas len le nasfaleña. ³ O Isus uştilos p-o plaj haj beşlos othe pe ućenićença. ⁴ Sas paşå o ges le Nakhimasqo, o ges o baro le evreenqo. ⁵ Haj kana o Isus vazdås pe jakha opre haj dikhlås but manuş kaj avenas lesθe, phendås le Filiposqe:

— Kaθar te kinas marno, kaşte xan ål manuş kadala?

⁶ Dar kadaja phendäs la te probil les, kä ov zangläs so si te kerel. ⁷ O Filip dinäs les anglal:

— Marno duje šälenqo dinarä* naj te aresel te lel fiosavo po-k cira.

⁸ Jekh anθa lesqe učeničä, o Andrej, o phral le Simonosqo Petre, phendä lesqe:

— ⁹ Si kathe äk čhavoro saves si les panz marne orzosqe haj duj mače, dar so si kadala anθa kadikita manuś?

¹⁰ O Isus phendäs:

— Phenen le manuśänqe te bešen tele!

Anθ-o than kodova sas but čar. Äl murś bešles te le haj sas kam panz mi. ¹¹ O Isus liläs äl marne haj päče naisardäs, xuladä len le učeničenqe, haj lesqe učeničä kolenqe kaj bešenaste tele. Haj dinä len i anθa o mačo, kabor kamnes. ¹² Päče čajliles, ov phendäs pe učeničenqe:

— Kiden äl pruśuka kaj ačhiles, kašte na xasaol khanć!

¹³ Kadä kä kides deśuduj tırne pruśukenča kaj ačhiles kaθar kola kaj xales anθa-l panz marne le orzosqe. ¹⁴ Kana äl manuś dikhles o semno kaj kerdä les o Isus, inćeposajles te phenen:

— Čačes kadava si o profeto kaj träbulas te avel anθ-e lumja.^l

¹⁵ Anθa kodoja kä o Isus zanelas kä si te aven te len les silača te keren les thagar, pale cirdinäjlos p-o plaj korkoro.

O Isus phirel p-o paj

¹⁶ Kana pelis e rät, lesqe učeničä mukle pes k-o paj o baro, ¹⁷ haj päče uštiles anθ-äk korabia, kamnes te nakhen o paj karing o Kapernaum. Deža sas intunjariko haj o Isus ni avilosas lenθe. ¹⁸ Phurdelas äk braval bari haj o paj o baro inćeposajlos te xoläol. ¹⁹ Päče viślisardes kam panzi-šov kilometrä,[†] dikhles le Isusos phirindos p-o paj haj pašindos pašaj korabia, haj darajles. ²⁰ Dar ov phendä lenqe:

— Me sem, na daran!

²¹ Kodolasqe liles les bukuräča anθ-e korabia, haj sigo e korabia areslis k-o than kaj kamnes te zan.

Äl manuś roden le Isusos

²² Anθä le dujenqo ges, äl manuś kaj ačhilesas pä kojaver rig le bare pajesqi zangles kä aver korabia nas othe numa jekh, haj kä o Isus ni gelos pe učeničen-

ča anθ-e korabia, haj numa lesqe učeničä telärdes.

²³ Anθa e Tiberiada aviles nište koräbi paša o than kaj on xalesas o marno pala so o Raj naisardäsas.

²⁴ Kadä kä kana äl manuś dikhles kä nić o Isus haj nić lesqe učeničä naj othe, uštiles anθ-äl koräbi haj telärdes anθ-o Kapernaum te roden le Isusos.

O Isus si o marno kaj del viaca

²⁵ Haj kana arakhle les pe rig kojaver le bare pajesqi, puśle les:

— Rabi,^k kana areslän kathe?

²⁶ O Isus dinä len anglal:

— Čačes, čačes phenav tumenqe, tume roden man na kä dikhlen äl semnä, haj kä xalen anθa o marno haj čajlilän. ²⁷ Te keren buki na anθa o xamos savo rimol pes, haj anθa o xamos kaj ačhol anθa o trajo veśniko, saves va dela les tumenqe o Čhavo le Manuśäsqo! Kä pä lesθe čhutä pi pećeta o Dad o Del.

²⁸ Atunć on phende lesqe:

— So träbul te keras kašte keras äl fapte save mangel len o Del?

²⁹ O Isus dinä len anglal:

— Kadaja si e buki savi mangel lan o Del: te pakän anθä kodova saves ov dinä les drom.

³⁰ Atunć on puśle les:

— So semno keresa tu kašte dikhas les haj te pakäs anθä tuθe? So buki keres? ³¹ Amare dada xales e mana anθ-e mulani, kadä sar si ramome: «Marno anθa o ćeri dinä len te xan.»^l

³² Atunć o Isus phendä lenqe:

— Čačes, čačes phenav tumenqe, o Mojsä dinä tumen o marno anθa o ćeri? Na! Muro Dad del tumen o marno čačo anθa o ćeri. ³³ Kä o marno le Devlesqo si savo mukel pes anθa o ćeri haj del viaca le lumja.

³⁴ Atunć phendes lesqe:

— Rai!a, de amen intotdjauna kadav marno!

³⁵ O Isus phendä lenqe:

— Me sem o marno le viacaqo. Kon avel manθe ni va maj bokhaola, haj kodova kaj pakäl anθä manθe ni va maj avela lesqe truś nić äk data. ³⁶ Dar phendem tumenqe kä i dikhlen man haj sa ni pakän. ³⁷ Šä so del man o Dad va aresela manθe, haj koles kaj avel manθe, naj te dav les avri nić äk data. ³⁸ Kä muklem man tele anθa o ćeri na te kerav so me kamav, dar numa so kamel kova kaj dinä man drom. ³⁹ Ita so kamel kova kaj dinä man drom: ta na xasarav khanć

*6:7 Äk dinari lelas äk manuś p-äk ges bukäqo.

†6:19 Anθ-o originaldo 25 sau 30 stadia, save si kam panz sau šov kilometri.

l6:14 Deuteronomo 18:15-18 k6:25 Joan 1:38 l6:31 Salmi 78:24; 105:40

anθa sǎ so ov dinǎ man haj te ĩnviov len anθ-o paluno ges. ⁴⁰ Kǎ muro Dad kamel kadǎ: orkon va dikhela le Ćhaves haj va pakǎla anθǎ lesθe, te avel les viaca vešniko, haj me va ĩnviova les anθ-o paluno ges.

⁴¹ Atunća ĩl evrea ĩnceposajles te roven pes kontra lesqi kǎ ov phendǎsas: „Me sem o marno kaj muklǎs pes tele anθa o ćeri.” ⁴² Haj phenenas:

— Naj kadǎ kǎ kadava si o Isus, o ćhavo le Josifosqo, haj zanas lesqe da haj lesqe dades? Sar da phenel ov: «Anθa o ćeri muklem man tele?»

⁴³ O Isus dinǎ len anglal:

— Na maj roven tumen maškar tumenθe! ⁴⁴ Koni-va ni daštil te avel manθe, kana ni ćirdela les o Dad, savo dinǎ man drom, haj me va ĩnviova les anθ-o paluno ges. ⁴⁵ Anθ-o lil le prooroćenqo si ramome: «Sǎ si te aven sikade kaθar o Del»,^m kodolasqe, sǎ kaj ašundes haj sikiles kaθar o Dad, aven manθe. ⁴⁶ Na kǎ dakoniva dikhlǎs le Dades, numa kova kaj si kaθar o Del, kodova dikhlǎs le Devles. ⁴⁷ Ćaćes, ćaćes phenav tumenqe kǎ kon pakǎl anθǎ manθe si les viaca vešniko. ⁴⁸ Me sem o marno le viacaqo. ⁴⁹ Tumare dada xales mana anθ-e mulani haj sa mules. ⁵⁰ Dar kadǎ si o marno savo mukel pes anθa o ćeri, ka orkon va xala anθa lesθe ni va merela. ⁵¹ Me sem o marno zuvindo kaj muklǎ pes anθa o ćeri. Kana xala dakoniva anθa o Marno kadava, va traila vešniko. Haj o marno savo me va dava anθa o trajo le lumǎqo si muro trupo.

⁵² Kodolasqe ĩl evrea xanas pes maškar pesθe haj phenenas:

— Sar daštil o manuś kadava te del amen pǎ trupo te xas les?

⁵³ Atunć o Isus phendǎs:

— Ćaćes, ćaćes phenav tumenqe, kana ni va xana o trupo le Ćhavesqo le Manuśasqo haj ni va pena lesqo rat, naj tumen viaca anθǎ tumenθe. ⁵⁴ Kova kaj xal muro trupo haj pel muro rat si les viaca vešniko, haj me va ĩnviova les anθ-o paluno ges. ⁵⁵ Kǎ muro trupo si ćaćo xamos haj muro rat si ćaćo pimos. ⁵⁶ Kodova kaj xal muro trupo haj pel muro rat aćhol anθǎ manθe haj me anθǎ lesθe. ⁵⁷ Kadǎ sar dinǎ man drom o Dad o zuvindo haj me traiv anθa-i kauza le Dadesqi, sa kadǎ kon xal man, va traila anθa mĩrĩ kauza. ⁵⁸ Kadava si o marno savo muklǎ pes anθa o ćeri, na sar tumare dada save xales mana haj sa mules. Kova kaj va xala o marno kadava, va traila vešniko.

⁵⁹ O Isus phendǎs ĩl bukǎ kadala kana sikavelas anθ-e sinagoga anθ-o Kapernaum.

But anθa-l ućenićǎ le Isusosqe telǎren

⁶⁰ Kodolasqe but anθa lesqe ućenićǎ kana ašundes phendes:

— Phare si ĩl vorbe kadala, kon daštil te ašunel len?

⁶¹ Dar o Isus kaj zanelas kǎ lesqe ućenićǎ rovenas pes anθa kadaja, phendǎ lenqe:

— Kadaja xolǎrel tumen? ⁶² Atunć te dikhenas le Ćhaves le Manuśasqo uštindos kaj sas maj anglal?

⁶³ O Duxo si kova kaj del viaca, o trupo ni folosil khanćesθe: ĩl vorbe kaj phendem len me tumenqe si duxo haj si viaca. ⁶⁴ Dar si maškar tumenθe save ni pakǎn.

Kǎ o Isus zanglǎs danglal kon si kodola kaj ni pakǎn haj kon si kodova kaj va bikinela les. ⁶⁵ Haj maj phendǎs:

— Kodolasqe phendem tumenqe kǎ koniva ni daštil te avel manθe, kana naj lesqe dino kaθar muro Dad.

Le Isusos si les ĩl vorbe le viacaqe

⁶⁶ Kodolasqe but anθa lesqe ućenićǎ boldinǎjles haj ni maj phirdes leća. ⁶⁷ Atunć o Isus phendǎs le deśudonqe:

— I tumen kamen te telǎren?

⁶⁸ O Simon Petru dinǎ les anglal:

— Rai!a, kasθe te zas? Tut si tut ĩl vorbe viacaqe vešniko. ⁶⁹ Kǎ ame pakǎs haj prinżanas kǎ tu san o sfinto le Devlesqo.

⁷⁰ O Isus dinǎ len anglal:

— Ni alosardem tumen me, tumen le deśudon? Haj jekh anθa tumenθe si beng.

⁷¹ Phenelas anθa o Juda, o ćhavo le Simonosqo Iskariotjano, anθa kodoja kǎ ov, jekh anθa-l deśuduj, avelas te bikinel les.

Āl phral le Isusosqe ni pakǎn anθǎ lesθe

7 Pala kadala bukǎ o Isus phirelas anθ-e Galilea, kǎ ni kamelas te phirel anθ-e Judeja, kǎ ĩl bare le evreenqe rodenas te mudaren les. ² Sas paśǎ ĩk ges baro le evreenqo, o Ges le Korturenqo. ³ Anθa kodoja lesqe phral phende lesqe:

— Telǎr kaθar haj za anθ-e Judeja kašte dikhen i ke ućenićǎ ĩl bukǎ kaj keres len! ⁴ Kǎ koniva ni kerel dajći garado kana rodel te kerdǎl prinżando! Kana keres ĩl bukǎ kadala, sikadǎ le lumǎqe!

^m6:45 Isaja 54:13

⁵ Kä nić lesqe phral ni pakānas anθā lesθe. ⁶ Atunc o Isus phendā lenqe:

— 3i akanak ni avilos muro timpo te zav, dar anθa tumenθe o timpo si totdjauna laćho te zan. ⁷ Tumen e lumja ni dařtil te urol tumen, dar man urol man, kā me phenav o ćacimos anθa laθe kā laqe fapte si nasul. ⁸ 3an tume k-o ges o baro, ĩnkā me ni zav kā kadav ges baro, kā muro timpo 3i akanak ni avilos.

⁹ Pāće phendās kadal bukā, ov aćhilos anθ-e Galilea.

¹⁰ Pala so lesqe phral telārdes k-o ges o baro, gelos i ov, dar na te dikhōl, haj kam ćorjal. ¹¹ Anθ-o ges o baro āl bare le evreenqe rodenas les haj phenenas:

— Kaj si o manuś kodova?

¹² Āl manuś denas but дума ćorjal anθa lesθe. Aver phenenas:

— Si āk manuś laćho!

Aver phenenas:

— Na, kā tharel le manuśān.

¹³ Haj daraθar le barenqi le evreenqe konik ni delas дума anθa lesθe te aśundōl.

Na krison pala sar dikhōl, dar pala o ćacimos!

¹⁴ Kam ke epaś le bare gesenqi o Isus gelos anθ-e bar le Templosqi haj sikavelas le manuśān. ¹⁵ Atunc āl bare le evreenqe mirinas pes haj phenenas:

— Sar zanel kadava kadikita lil kā ni sikilos kanikasθe?

¹⁶ Kodolasqe o Isus dinā len anglal:

— So sikavav me naj manθar, dar si kaθar kova kaj dinā man drom. ¹⁷ Kana dakoniva kamel te kerel le Devlesqi voja, va prinzanela kana muro sikaimos si kaθar o Del sau kana me dav дума manθar. ¹⁸ Kova kaj del дума pesθar, rodel pi slava, dar kova kaj rodel e slava kolesqi kaj dinā les drom, kodova si ćaćo haj anθā lesθe naj khanć oxamno. ¹⁹ Ni dinā tumen o Mojsā e kris? Dar nić jekh anθa tumenθe ni ĩnkārel e kris. Sosθe roden te mudaren man?

²⁰ Haj āl manuś dine les anglal:

— Si tut beng anθā tuθe, kon rodel te mudarel tut?

²¹ O Isus dinās anglal:

— Kerdem āk buki haj sā mirin tumen. ²² Kodolasqe o Mojsā phendā tumenqe te ćhinen tumare ćhaven tele, na kā si kaθar o Mojsā haj kaθar āl dada. Haj tume i anθ-o ges le Sabatosqo keren le ćhavorānqe o ćhinimos tele.ⁿ ²³ Kana āl ćhave si ćhinde

tele anθ-o ges le Sabatosqo kašte na avel uřtjadi e kris le Mojsāsqi, atunc sosθe xolāon pā manθe, kā sastārdem saoro trupo āk manuśāsqo anθ-o ges le Sabatosqo? ²⁴ Na maj krisin pala sar dikhōl, dar krisin pala o ćacimos!

Si o Isus o Kristos?

²⁵ Atunc nište manuś anθa kola kaj beśenas anθ-o Jerusalem phendes:

— Naj kadava o manuś kaj roden on te mudaren les? ²⁶ Dikh kā del дума te aśundōl haj on ni phenen lesqe khanć. Na oare āl maj bare ćaćes zanen kā ov si o Kristos? ²⁷ Dar ame zanas kaθar avel ov, dar kana va avela o Kristos, konik ni va zanela kaθar avel.

²⁸ Kodolasqe o Isus kana sikavelas anθ-e bar le Templosqi, delas muj:

— Tume i prinzanen man haj zanen i kaθar sem? Dar me ni avilem manθar, dar kova kaj dinā man drom si ćaćes, haj tume ni prinzanen les. ²⁹ Me prinznav les anθa kodoja kā avav lesθar haj ov dinā man drom.

³⁰ Kodolasqe rodenas te astaren les, dar koniva ni ćhutās o vast pā lesθe, kā ni avilosas 3i akanak lesqo ćaso. ³¹ Haj but anθa-l manuś pakāēs anθā lesθe haj phenenas:

— Kana va avela o Kristos, va kerela maj but semnā dā sar kerdās kadava?

Āl bare le evreenqe kamen te astaren le Isusos

³² Āl fariseā aśundes so phenenas pohalja āl manuś anθa o Isus, haj on anθ-āk than le maj barenća le raśaēnqe dine drom nište gārzi te astaren les. ³³ Atunc o Isus phendās:

— Maj sem tumenća āk ćira timpo haj pala kodoja zav kolesθe kaj dinā man drom. ³⁴ Va rodena man, dar ni va arakhena man, haj tumen ni dařtin te aven kaj me sem.

³⁵ Atunc āl bare le evreenqe phendes mařkar pesθe:

— Kaj kamel te zal kadava, ta na dařtis te arakhas les? Kamel te zal k-āl evrea kaj si risipime mařkar āl greć haj te sikavel le grećen? ³⁶ Sar xakārdōl kadal vorbe kaj phendā len: «Va rodena man, dar ni va arakhena man» haj «tumen ni dařtin te aven kaj me sem»?

***7:35** O kuvĭnto „greć” kathe xakārdōl neevrea.

ⁿ**7:22** 3eneza 17:12

O Isus o paj le viacaqo

³⁷ Anθ-o paluno haj maj baro ges le bare gesenqo, o Isus bešlos anθä pīrnenθe haj dinās muj:

— Kana dakoniva si trušalo, te avel manθe haj te pel! ³⁸ Kova kaj pakāl anθä manθe, anθa lesqo ilo va thabdela pīrīja paēnqe kaj den viaca, sar ramol e skriptura.^o

³⁹ Ov phenelas kadaja anθa o Duxo, kaj sas te len les äk cīra maj ĩnkāl kodola kaj pakān anθä lesθe, kā o Duxo Sfīnto ĩnkā nas dino, anθa kodoja kā zi akanak o Del ni sikadāsas kabor dā baro si o Isus.

Äl manuś xan pes anθa-i kauza le Isusosqi

⁴⁰ Kana aśundes kadal vorbe, aver phenenas:

— Čačes kadava si o Prooroko.^p

⁴¹ Aver phenenas:

— Kadava si o Kristos.

Haj aver phenenas:

— Sar, anθa-i Galilea va avela o Kristos? ⁴² Ni phenel e skriptura kā o Kristos va avela anθa-l čhave le Davidosqe haj anθa o Betleemo, o gav kaθar sas o David?

⁴³ Kadā kā äl manuś pharadiles anθa lesqi kauza.

⁴⁴ Haj aver anθa lenθe kamenas te astaren les, dar konik ni čhutās o vast pä lesθe.

But anθa-l bare le evreenqe ni pakān anθ-o Isus

⁴⁵ Atunć risajles äl gārzi k-äl maj bare le raśaēnqe haj k-äl fariseā, haj kadala puśle len:

— Sosθe ni andinen les?

⁴⁶ Äl gārzi dines anglal:

— Nić äk data ni dinās duma kadā äk manuś.

⁴⁷ Atunć äl fariseā dine len anglal:

— Senas i tume tharde? ⁴⁸ Pakājas anθä lesθe da jekh anθa-l maj bare sau anθa-l fariseā? ⁴⁹ Äl manuś kadala, save ni prinžanen e kris, si talaj armaj le Devlesqi!

⁵⁰ O Nikodim, kova savo avilosas maj anglal k-o Isus haj savo sas jekh anθa lenθe, phendā lenqe:

— ⁵¹ Amari kris krisol le manuśās kana ni aśunela les maj anglal haj kana ni zanel so kerdās?

⁵² On dine les anglal:

— I tu san anθa-i Galilea? Rode haj dikh anθ-äl lila, kā anθa-i Galilea naj te ĩnklel nić äk prooroko.

E zuvli kaj kurvisardās

⁵³ (Haj gelos fiosavo kā pō kher.

8 Haj o Isus gelos k-o Plaj le Mäslinenqo. ² Haj detexara anθa-i rāt pale avilos k-o Templo, haj saorā manuś aviles lesθe. Ov bešlos tele haj sikavelas len. ³ Atunć nište manuś kaj sikades e kris haj nište fariseā andine lesqe äk zuvli astardi kaj kurvilas, čhute lan anθ-o maśkar le manuśānqo ⁴ haj phendes le Isusosqe:

— Sikaitorina, e zuvli kadaja sas astardi kana sovelas äk manuśāča. ⁵ O Mojsā porunćisardās amenqe anθ-e kris^q te mudaras barānča kadalenθar zuvlā. Tu so phenes?*

⁶ Phenenas kadā kašte probin les kašte daštīn te arakhen lesqe dajćī doś. Dar o Isus bangilos haj ramolas le naječa pe phuv.^r ⁷ Haj kā on sa pućenenas les, uštīlos haj phendā lenqe:

— Saves anθa tumenθe naj les bezex, te čhudel anglal le barāča anθä laθe!^s

⁸ Haj pale bangilos haj ramolas pe phuv. ⁹ Pāće on aśundes, äl maj bare telārdes jekh p-o jekh, maj anglal äl phure, kadā kā o Isus ačhilos korkoro haj e zuvli anθ-o maśkar. ¹⁰ O Isus uštīlos haj phendā laqe:

— Zuvlie, kaj si on? Konik ni phenel kā trābul te meres?

¹¹ Haj oj phendā lesqe:

— Nić jekh, raja!

Haj o Isus phendās:

— Nić me ni phenav kā trābul te meres. Za haj dakanara ta na maj keres bezex![†]

O Isus si e lumina le lumāqi

¹² O Isus pale dinā lenqe duma:

— Me sem e lumina le lumāqi. Savo avel pala manθe ni va phirela nić äk data anθ-o ĩntunjariko, haj va avela les e lumina le viacaqi.

¹³ Kodolasqe äl fariseā phende lesqe:

— Tu phenes korkoro anθa tuθe, kadā kā ki märturia naj čači.

¹⁴ O Isus dinā len anglal:

— Kjar kana me phenav korkoro anθa manθe, mīrī märturia si čači, kā me zanav kaθar avilem haj kaj

***8:5** Äl manuś ni phendes sā so ramol pes anθ-e kris.

†**8:11** So si anθ-o paranteze (7:53–8:11) ni arakhadol anθä saorā manuskrise purane.

o**7:38** Isaja 58:11; Eksodo 17:6 p**7:40** Joan 1:21 q**8:5** Deuteronomo 22:22–24; Levitiko 20:10

r**8:6** Jeremia 17:13 s**8:7** Deuteronomo 13:9; 17:7

zav. Dar tume ni zanen kaθar avilem haj nić kaj zav.
¹⁵ Tume krison āk krisimaça manuśās̄qo. Me ni krisov kanikas. ¹⁶ Haj kjar kana krisov, muro krisimos si ćaćo, pentru kā ni krisov korkoro, haj o Dad kaj dinā man drom si mañça. ¹⁷ Kjar anθā tumari kris si ramome kā e märturia duje manuśānqi si ćaći. ¹⁸ Me phenav o ćaćimos anθa manθe haj i o Dad savo dinā man drom phenel o ćaćimos anθa manθe!

¹⁹ Atunć on phende lesqe:

— Kaj si kō dad?

O Isus dinās anglal:

— Tume ni prinzanen man nić man, nić mīrā Dades. Te prinzanenas man, prinzanenas i mīrā Dades.

²⁰ O Isus phendās kadal vorbe kana sikavelas le manuśān k-o Templo paśa o than kaj andōn āl love. Haj koniva ni astardās les, kā ni avilosas zi akanak lesqo ćaso.

O Isus naj anθa-i lumja kadaja

²¹ Kodolasqe pale dinā lenqe дума:

— Me telārav haj tume si te roden man, haj si te meren anθā tumaro bezex. Kaj me zav, tume ni daśtin te aven.

²² Kadā kā āl bare le evreenqe phendes:

— Si te mudarel pes? Kā phenel: «Kaj me zav, tume ni daśtin te aven».

²³ Ov phendā lenqe:

— Tume sen kaθar telal, haj me sem opral. Tume sen anθa-i lumja kadaja, me ni sem anθa-i lumja kadaja. ²⁴ Anθa kodoja phendem tumenqe kā si te meren anθā tumare bezexa, kā ta na pakāna kā ME SEM,* si te meren anθā tumare bezexa.

²⁵ Kadā kā on phende lesqe:

— Kon san tu?

O Isus dinā len anglal:

— Me sem kon me phendem tumenqe anglal kā sem. ²⁶ But si man phenimasqo haj krisimasqo anθa tumenθe, dar kova kaj dinā man drom phenel o ćaćimos, haj me so aśundem lesθar kodoja phenav le lumāqe.

²⁷ On ni xakārdes kā delas lenqe дума anθa o Dad. ²⁸ Haj kadā o Isus phendā lenqe:

— Kana tume va vazdena le Čhaves le Manuśās̄qo, atunć va prinzanena kā me sem, haj kā ni kerav khañć manθar, dar orso phenav si sar sikadā man muro Dad. ²⁹ Haj kova kaj dinā man drom si mañça.

Ni muklā man korkoro, kā ĩntotdjauna kerav so les plaćol les.

³⁰ Kana o Isus phenelas āl bukā kadala but manuś pakāēs anθā lesθe.

O ćaćimos xastravel tut

³¹ Kodolasqe o Isus phendās le evreenqe save pakāēs anθā lesθe:

— Kana sa va kerena mīrā vorbe, ćaćes sen mīrā ućenićā. ³² Haj si te prinzanen o ćaćimos, haj o ćaćimos va kerela tumen liberja.

³³ On dine les anglal:

— Ame sām āl ćhave le Avraamosqe, haj kanikasqe nić āk data ni sāmas robi. Sar phenes tu kā «si te aven liberja»?

³⁴ O Isus dinā len anglal:

— Ćaćes, ćaćes phenav tumenqe: orkon trail anθ-o bezex si robo le bezexās̄qe. ³⁵ O robo ni aćhol anθ-o kher pentru totdjauna, dar o ćhavo aćhol pentru totdjauna.^t ³⁶ Kodolasqe kana o Čhavo kerel tumen liberja, si te aven ćaćes liberja. ³⁷ Žanav kā sen āl ćhave le Avraamosqe, dar roden te mudaren man, kā mīrā vorbe naj len than anθā tumenθe. ³⁸ Me phenav so dikhlem kana semas le Dadeça, haj i tume keren kadā sar aśunden kaθar tumaro dad.

³⁹ On dines anglal:

— Amaro dad si o Avraam.

O Isus phendā lenqe:

— Te senas āl ćhave le Avraamosqe, kerenas āl fapte le Avraamosqe. ⁴⁰ Dar akanak roden te mudaren man man, āk manuś savo phendā tumenqe o ćaćimos kaj aśundem kaθar o Del. Kadā dajći o Avraam ni kerdās. ⁴¹ Tume keren āl fapte tumare dadesqe.

On phende lesqe:

— Ame ni sām ćhave kerde anθa-i kurvia. Si amen numa āk dad, o Del.

⁴² O Isus phendā lenqe:

— Te sas o Del tumaro dad, jubinas man man, kā me ĩnklistem kaθar o Del haj sem kathe. Ni avilem kā me kamnem, dar ov dinā man drom. ⁴³ Sosθe ni xakāren so phenav tumenqe? Kodolasqe kā ni daśtin te aśunen kaθar mīrā vorbe. ⁴⁴ Tume sen kaθar tumaro dad o beng, haj kamen te keren so kamel tumaro dad. Ov dā anglal mudarelas, haj ni beśel anθ-o ćaćimos, kā anθā lesθe naj ćaćimos. Kana phenel o oxaimos, del дума anθa pire, kā si āk oxamno haj o dad le oxaimasqo. ⁴⁵ Haj kā me phenav o ćaćimos, ni

***8:24** Anθ-o Eksodo 3:14 o anav ME SEM si o anav le RAJesqo.

^t**8:35** Ženeza 21:10; Galateni 4:30

pakän man. ⁴⁶ Savo anθa tumenθe daštil te sikavel kä si man doš bezexäsqi? Kana phenav o ćacimos, sosθe ni pakän man? ⁴⁷ Savo si kaθar o Del ašunel kaθar äl vorbe le Devlesqe. Kodolasqe tume ni ašunen, kä ni sen kaθar o Del.

O Isus si maj anglal dä sar o Avraam

⁴⁸ Äl bare le evreenqe dine les anglal:

— Ni phenas ame mišto kä san samaritjano haj si tut beng?

⁴⁹ O Isus dinäs anglal:

— Naj man beng, dar me ćinstiv mİRÄ Dades haj tume ni ćinstin man. ⁵⁰ Me ni rodav mİRİ slava, si jekh savo rodel lan haj ov si o krisitori. ⁵¹ Ćacēs, ćacēs phenav tumenqe: kana orsavo kerel mİRÄ vorbe, naj te merel nič äk data.^u

⁵² Kadä kä äl bare le evreenqe phende lesqe:

— Akanak žanas kä si tut beng: o Avraam mulos haj i äl prooročä, haj tu phenes: «Kana orsavo kerel mİRÄ vorbe, naj te merel nič äk data.» ⁵³ San tu maj baro dä sar amaro dad o Avraam, savo mulos? Haj i äl prooročä mules. Kon phenes tu kä san?

⁵⁴ O Isus dinäs anglal:

— Kana me phenav kabor dä baro sem me, mİRİ slava naj khanćesqi. Muro Dad sikavel kabor dä baro sem me, ov anθa savo tume phenen: «si amaro Del». ⁵⁵ Haj tume ni prinžanen les, dar me prinžanav les. Kašte phenav kä ni prinžanav les semas äk oxanno sar tumenθe. Dar me prinžanav les haj kerav lesqe vorbe. ⁵⁶ Tumaro dad o Avraam xuklos dä bukurě kä si te dikhel o ges mİRÄ avimasqo. Dikhlä les haj bukurisajlos.^v

⁵⁷ Kadä kä äl bare le evreenqe phende lesqe:

— Naj tut nič peinda bärš haj dikhlän le Avraamos?

⁵⁸ O Isus phendä lenqe:

— Ćacēs, ćacēs phenav tumenqe: Maj anglal ži kaj te kerdöl o Avraam, ME SEM.

⁵⁹ Kadä kä liles bar kašte ćhuden anθä lesθe.^w Dar o Isus garadilos haj inklistos anθa-i bar le Templosqi.

O sastjarimos le koräsqo

9 Kana nakhelas, o Isus dikhläs äk manuš koro dä kana kerdilos. ² Haj lesqe učeničä pušle les:

— Rabi,^x kon kerdäs bezex da biandilos koro kadav manuš, ov sau lesqo dad haj lesqi dej?

³ O Isus dinäs anglal:

— Naj kä kerdes bezex nič o manuš kadava, nič lesqe dada, haj kadä kerdilos te daštil pes te avel sikade anθä lesθe äl fapte le Devlesqe. ⁴ So si ges träbul te keras äl fapte kolesqe savo dinä man drom. Avel e rät, kana konik ni daštil te kerel buki. ⁵ Kabor sem anθ-e lumja, sem e lumina le lumäqi.

⁶ Päće phendäs kadal vorbe, ćungardäs pe phuv haj anθa o ćungarimos kerdäs ćik haj makhläs äl jakha le koräsqe le ćikača. ⁷ Pala kodoja phendä lesqe:

— Ža haj thov tut anθ-o paj kaj bučhol Siloamo (savo xakärdöl „dino drom”). Atunć ov gelos haj thodä pes haj risajlos dikhindos.^y ⁸ Kadä kä äl većini haj kola kaj prinžandesas les maj anglal kä mangelas phenenas:

— Naj kadava kaj bešelas haj mangelas?
⁹ Aver phenenas:
— Ov si.

Aver phenenas:

— Na, dar amäl leča.
Haj ov phenelas:
— Me sem!

¹⁰ Kadä kä phende lesqe:

— Sar putardiles ke jakha?
¹¹ Ov dinäs anglal:

— O manuš kaj bučhol Isus kerdäs ćik haj makhläs mİRÄ jakha haj phendä manqe: «Ža k-o paj o Siloamo haj thov tut anθä lesθe!» Kadä kä gelem haj thodem man haj avile mİRÄ jakha.

¹² Haj phende lesqe:

— Kaj si o manuš kodova?
Ov phendäs:
— Ni žanav.

Äl fariseä pućen le koräs sar sastilos

¹³ Īngärdes k-äl fariseä koles kaj sas maj anglal koro.

¹⁴ Haj sas äk ges Sabatosqo kana o Isus kerdäsas ćik haj putardäsas lesqe jakha. ¹⁵ Atunć äl fariseä pušle les i on sar aviles lesqe jakha. Haj ov phendä lenqe:

— Ćhutä manqe ćik p-äl jakha, thodem man haj dikhav.

¹⁶ Kodolasqe aver anθa-l fariseä phenenas:

— O manuš kadava naj kaθar o Del, kä ni ĩnkärel o Sabato.

Aver phenenas:

— Sar daštil äk manuš bezexalo te kerel kadä semnä?

^u8:51 Joan 3:16; 5:24; 6:47 ^v8:56 Ženeza 12:1-3; 22:13-15 ^w8:59 Levitiko 24:13-16

^x9:2 Joan 1:38 ^y9:7 2 Thagara 5

Haj pharadiles maškar lenŕe. ¹⁷ Atunć pale phen-des le koräsqe:

— Tu so phenes anŕa lesŕe kă putardăs ke jakha?

Ov phendăs:

— Si äk prooroko.

¹⁸ Dar äġ bare le evreenqe ni pakăjas kă ov sas koro haj akanak dikhel, ųi kana ni dines muj lesqe dades haj lesqe da. ¹⁹ Haj pušle len:

— Si kadava tumaro čhavo, anŕa savo phenen kă kerdilos koro? Sar da dikhel akanak?

²⁰ Kadă kă lesqo dad haj lesqi dej dines anglal:

— ųanas kă kadava si amaro čhavo haj kă kerdilos koro. ²¹ Dar sar dikhel akanak, ni ųanas, haj ni ųanas nić kon putardăs lesqe jakha. Pućen les les, kă ov si dăstul dă baro! Haj ov va dela duma korkoro anŕa pesŕe.

²² Lesqi dej haj lesqo dad phende kadal vorbe, kă daranas kaŕar äġ bare le evreenqe, kă on deųa xotă-riserdesas: kana dakoniva va phenela kă o Isus si o Kristos, te avel dino avri anŕa-i sinagoga. ²³ Kodolasqe phende lesqi dej haj lesqo dad:

— Si dăstul dă baro, pućen les les!

²⁴ Atunć pale dine muj le manušăs kaj sas koro haj phende lesqe:

— Phen o ćacimos angla o Del!^{*z} Ame ųanas kă o manuš kadava si äk bezexalo.

²⁵ Ov dină len anglal:

— Me ni ųanav kana si äk bezexalo. Me jekh ųanav: kă semas koro haj akanak dikhav.

²⁶ Atunć on pale phende lesqe:

— So kerdă tuqe? Sar putardăs ke jakha?

²⁷ Ov dină len anglal:

— Doar phendem tumenqe, dar ni ašunden man. Sosŕe kamen te maj ašunen maj äk data? Dar ni kama i tume te kerdŕn lesqe ućenićă?

²⁸ On zbărisardes pă lesŕe:

— Tu san lesqo ućeniko, haj ame săm äġ ućenićă le Mojsăsqe! ²⁹ Ame ųanas kă o Del dinăs duma le Mojsăsqe,^a dar anŕa kadava nić ni ųanas kaŕar si.

³⁰ O manuš dină len anglal:

— Kate si e mirară, kă tume ni ųanen kaŕar si ov haj ov putardăs miră jakha! ³¹ ųanas kă o Del ni ašunel le bezexalen, dar kana dakoniva ćinstil le Devles haj kerel lesqi voja, kodoles ašunel les o Del. ³² Dă kana si e lumja ni ašundinăjlos te putrel dakoniva äġ jakha

äk korăsqe kerdo koro anŕa pi dej. ³³ Kana o manuš kadava ni afi sas kaŕar o Del, ni dăstilas te kerel dajći.

³⁴ On dine les anglal:

— Tu san kerdo ku să anŕ-o bezex haj tu sikaves amen amen?

Haj dine les avri.

O koro pakăl anŕ-o Isus

³⁵ O Isus ašundăs kă dine les avri, haj kana arakhlă les phendă lesqe:

— Pakăs anŕ-o Čhavo le Manušăsqo?

³⁶ Ov dină anglal:

— Kon si ov, raja, kašte pakăv anŕă lesŕe?

³⁷ O Isus phendă lesqe:

— Dikhġan les, si kova savo del duma tuča.

³⁸ Haj ov phendăs:

— Pakăv, Raila.

Haj ġnkinosajlos lesqe. ³⁹ O Isus phendăs:

— Me avilem anŕ-e lumja kadaja te dav e pronun-cară, kă kodola save ni dikhen, te dikhen, haj kola kaj dikhen, te aresen koră.

⁴⁰ Haj nište fariseă save sas leča ašundes kadal vor-be haj phende lesqe:

— Kames te phenes kă i ame săm koră?

⁴¹ O Isus phendăs lenqe:

— Te senas koră, ni senas došale bezexăsar, dar akanak phenen: «Dikhas», kadă kă aćhon došale.

O Isus si o păstori o laćho

10 — ¹ Ćacės, ćacės phenav tumenqe: kova kaj ni ġntril poa udar anŕ-e bar le brakhănqi haj xutel pa aver rig, kodova si ćor haj tġlxari.^b ² Dar kon ġntril poa udar si păstori le brakhănqo. ³ Kodolesqe putrel o portari haj äġ brakhă ašunen lesqo glaso, haj ov del muj pe brakhăn pă anavesŕe haj ųal angla lenŕe avri. ⁴ Kana ġnkaldăs piren saorăn, ųal angla lenŕe, haj äġ brakhă ųan pala lesŕe, kă prinųanen les-qo glaso. ⁵ Dar nić äk data ni ųan pala äk străiino, haj va našăna lesŕar, kă ni prinųanen lesqo glaso.

⁶ E pilda kadaja phendă lan lenqe o Isus, dar on ni xakărdes so phenelas lenqe.

⁷ Atunć pale phendă lenqe o Isus:

— Ćacės, ćacės phenav tumenqe, me sem o udar le brakhănqo. ⁸ Să kaj aviles maj anglal manŕar si ćor haj tġlxară, haj äġ brakhă ni ašundes lenŕar. ⁹ Me sem o udar.^c Kana dakoniva va ġntrila prin manŕe,

***9:24** Anŕ-o orizinalo si: „De slava le Devles!”

^z**9:24** Josua 7:19 ^a**9:29** Eksodo 33:11; Numeră 12:8

^c**10:9** Joan 14:6; Efeseni 2:18

^b**10:1** Ezekiel 34:1; Jeremia 23:1-3

va avela xastrame. Va întrila, va inklela haj va arakhela čar. ¹⁰ O čor ni avel, numa te čorel, te činel haj te nimičil. Me avilem ka len te avel len viaca, haj oj te avel pherdi mištimos.

¹¹ Me sem o lačo pǎstori. O pǎstori o lačo del pi viaca anθa-l brakhǎ. ¹² Dar kova kaj si pokindo, savo naj pǎstori, haj ǎl brakhǎ naj lesqe, kana dikhel kǎ avel o ruv, mukel le brakhǎn haj našǎl. Haj o ruv astarel haj pharavel le brakhǎn. ¹³ Kova kaj si pokindo našǎl, kǎ si pokindo haj ni xal les e griza le brakhǎn-qi. ¹⁴ Me sem o lačo pǎstori haj mǐrǎn prinžanav len haj on prinžanav man, ¹⁵ sar prinžanel man o Dad, haj me prinžanav le Dades, haj dav mǐrǐ viaca anθa-l brakhǎ. ¹⁶ Maj si man aver brakhǎ save naj anθa kadav staulo. I kodolen trǎbul te anav len. On va ašunena kaθar muro glaso, haj va avela ǎk turma ǎk pǎstoreča. ¹⁷ Anθa kodoja jubil man o Dad, kǎ me dav mǐrǐ viaca kašte lav lan palpale. ¹⁸ Konik ni lel mǐrǐ viaca, dar me alov te dav mǐrǐ viaca. Man si man zuralimos te dav lan, haj man si man zuralimos te lav lan palpale. E porunka kadaja lilem lan kaθar muro Dad.

¹⁹ Anθa-i kauza kadal vorbenqe pale kerdinǎjlos pharaimos maškar ǎl evrea,^d ²⁰ haj but anθa lenθe phenenas:

— Si les beng, si dilo. Sosθe ašunen les?^e

²¹ Aver phenenas:

— ǎl vorbe kadala naj ǎk manušǎsqe bengalo. Daštıl ǎk beng te putrel ǎl jakha le korǎnqe?^f

ǎl bare le evreenqe ni pakǎn anθ-o Isus

²² Pala kodoja anθ-o Jerusalimo sas e sǎrbǎtoarja: o Užimos le Templosqo. * Sas o ivend. ²³ O Isus phirelas anθ-e bar le Templosqi anθ-e Prispa le Solomonosqi. ²⁴ Kadǎ kǎ ǎl bare le evreenqe kidinǎjles pǎ lesθe haj phenenas lesqe:

— ǐi kana mudares amaro ilo? Phen amenqe te xakǎras: tu san o Kristos?

²⁵ O Isus dinǎ len anglal:

— Phendem tumenqe haj ni pakǎn man. ǎl bukǎ kaj kerav len me anθ-o anav mǐrǎ Dadesqo, kadala phenen o čáćimos anθa manθe. ²⁶ Dar tume ni pakǎn, anθa kodoja kǎ ni sen anθa mǐrǎ brakhǎ.^g ²⁷ Mǐrǎ brakhǎ ašunen kaθar muro glaso, haj me

prinžanav len haj on aven pala manθe.^h ²⁸ Haj me dav len e viaca vešniko. Haj nič ǎk data ni va xašona, haj konik ni va čirdela len anθa muro vast. ²⁹ Muro Dad, savo dinǎ len manqe, si maj baro dǎ sǎ, haj koniva ni daštıl te čirdel len anθa o vast le Dadesqo.ⁱ ³⁰ Me haj o Dad sǎm jekh.j

³¹ Atunč ǎl bare le evreenqe pale liles bar kašte mudaren les. ³² O Isus dinǎ len anglal:

— But bukǎ lačǎ sikadem tumenqe kaθar o Dad. Anθa savi anθa-l bukǎ kadala mudaren man barǎnča?

³³ On phende lesqe:

— Na anθa-k buki lači mudaras tut barǎnča, haj anθa-k xula, kǎ tu savo san manuš, kerdos Del.

³⁴ O Isus dinǎ len anglal:

— Naj ramome anθǎ tumaro lil le krisaqo: «Me phendem: Sen devla?»^k ³⁵ Kana othe phendǎ lenqe «devla», kolenqe kaj dinǎ lenqe дума o kuvǐnto le Devlesqo — haj e Skriptura ni daštıl te avel kerdi khančesqi — ³⁶ tume phenen anθa kova saves o Dad sfincosardǎ les haj dinǎ les drom anθ-e lumja: «Tu xulis», kǎ phendem: «Sem o Čhavo le Devlesqo?»

³⁷ Kana ni kerav ǎl bukǎ mǐrǎ Dadesqe, ta na pakǎn man! ³⁸ Dar kana kerav len, kjar kana man ni pakǎn man, pakǎn ǎl bukǎ kašte xakǎren haj te prinžanav kǎ o Dad si anθǎ manθe, haj me anθ-o Dad!

³⁹ Kodolasqe pale rodenas te astaren les, dar ov xastralos anθa lenqe vast. ⁴⁰ O Isus pale gelos inčǎltar o Jordano, anθ-o than kaj boldǎsas o Joan anglal, haj ačhilos othe. ⁴¹ Haj but manuš aviles lesθe haj phenenas:

— O Joan čáćes ni kerdǎs nič ǎk semno, dar sǎ so phendǎs ov anθa kadava si čáće.

⁴² Haj othe but pakǎje anθǎ lesθe.

O Isus zuvindil le Lazǎros

11 Haj ǎk manuš sas nasfalo, o Lazǎr anθa-i Betania kaj bešenas e Maria haj e Marta, laqi phej. ² E Maria sas koja kaj makhlǎs le Rajes parfumoča haj khoslǎs lesqe pǐrne pe balenča,¹ haj laqo phral o Lazǎr sas nasfalo. ³ Kodolasqe ǎl pheǎ dines drom k-o Isus, phenindos:

— Rai!a, ita, kova saves jubis les si nasfalo.

⁴ Haj kana o Isus ašundǎs, phendǎs:

***10:22** ǎl manuš sǎrbǎtorinas o užimos le Templosqo, kǎ anθ-o bǎrs 164 angla o Kristoso sfincosajlos o Templo pala so ǎl greč maxrisardesas les.

^d**10:19** Joan 7:43; 9:16 ^e**10:20** Joan 8:52; 7:20 ^f**10:21** Salmi 146:8; Joan 9:32-33 ^g**10:26** Joan 8:47

^h**10:27** Joan 10:14 ⁱ**10:29** Joan 14:28; 17:6 ^j**10:30** Joan 17:11 ^k**10:34** Salmi 82:6 ^l**11:2** Joan 12:3

— O nasfalimos kadava naj anθa o merimos haj si anθa-i slava le Devlesqi, kašte avel sikado prin lesθe kabor dä baro si o Čhavo le Devlesqo.

⁵ O Isus jubilas le Marta, laqe phã haj le Lazäros. ⁶ Deç kana ašundäs kä ov si nasfalo, atunc ačhilos duj ges anθ-o than kaj sas. ⁷ Pala kadaja phendäs le učeničenqe:

— Xajdin te zas pale anθ-e Judeja!

⁸ Äl učeničã phende lesqe:

— Rabi, akanak äI bare le evreenqe rodenas te mudaren tut barãnça,^m haj pale kames te zas othe?

⁹ O Isus dinäs anglal:

— Naj dešuduj časuri anθ-o ges? Kana dakoniva phirel o ges, ni impedekil pes, kä dikhel e lumina kadal lumäqi. ¹⁰ Dar kana dakoniva phirel e rät, impedekil pes, kä naj les lumina.

¹¹ Pala kadal vorbe phendã lenqe:

— O Lazäro, amaro amal, sovel, dar zav te vazdav les anθa-i lindri.

¹² Kadã kä äI učeničã phende lesqe:

— Raila, kana sovel, va kerdöla mišto.

¹³ Dar o Isus dinäs дума anθa lesqo mulimos, dar on gëndinas kä del дума anθa-i odihna le sovimasqi.

¹⁴ Atunc o Isus phendã lenqe te xakären:

— O Lazäro mulos. ¹⁵ Haj bukuriv man anθa tumenθe kä ni semas othe, kašte pakän. Dar xajdin te zas lesθe!

¹⁶ Atunc o Toma kaj bučholas žjamäno phendäs kolenqe kaj sas leça učeničã:

— Xajdin te zas i ame kašte meras le Isusoça!

¹⁷ Atunc kana avilos o Isus, ašundäs kä o Lazäro si dä štar ges anθ-o than le praxomasqo. ¹⁸ E Betania sas paša o Jerusalimo, kam kä trin kilometrã,* ¹⁹ haj but anθa-l evrea avilesas ke Marta haj ke Maria kašte mिंगiin len anθa lenqo phral. ²⁰ Kana e Marta ašundäs kä avel o Isus, inklistis angla lesθe. Dar e Maria bešelas anθ-o kher. ²¹ Atunc e Marta phendäs le Isusosqe:

— Raila, te afi sanas kathe, muro phral ni afi mulosas. ²² Dar i akanak zanav kä orso manges kaθar o Del, o Del va dela tut.

²³ O Isus phendã laqe:

— Kö phral va uštela anθa-l mule.

²⁴ E Marta phendã lesqe:

— Zanav kä va uštela anθa-l mule, ke invierã anθ-o paluno ges.

²⁵ O Isus phendã laqe:

— Me sem e invierã haj e viaca. Kon pakäl anθã manθe, kjar kana merela, va trajla, ²⁶ haj sä kaj tra-in haj pakän anθã manθe ni va merena nič äk data. Pakäs tu e buki kadaja?

²⁷ Oj phendã lesqe:

— Da, Raila, me pakäv kä tu san o Kristos, o čhavo le Devlesqo, saves ažukãras les te avel anθ-e lumja.

²⁸ Haj phenindos kadala gelis haj dinäs muj rigaθe pe phã le Maria haj phendã laqe:

— O Sikaitori si kathe haj del tut muj.

²⁹ Sar oj ašundäs, uštulis sigo haj telãrdäs lesθe. ³⁰ O Isus inkã ni intrisajlos anθ-o gav haj sas anθ-o than kaj maladã les e Marta. ³¹ Atunc äI evrea kaj sas le Marãça anθ-o kher haj mिंगiinas lan, kana dikhles kä e Maria uštulis sigo haj inklel avri, geles pala la-θe, kä pakãšs kä zal k-o than le praxomasqo te rovel othe. ³² Atunc kana e Maria areslis kaj sas o Isus haj dikhlã les, pelis kä lesqe pırne haj phendäs lesqe:

— Raila, te afi sanas kathe, ni afi mulosas muro phral.

³³ Atunc kana o Isus dikhlã lan rovindos, haj le evreen kaj avilesas laça rovindos, xolãjlos anθ-o du-xo haj izdrajas anθã pesθe. ³⁴ Pušlãs:

— Kaj čhuten les?

Haj on phendes:

— Raila, av haj dikhl!

³⁵ O Isus rovelas. ³⁶ Atunc äI evrea phendes:

— Ita kabor jubilas les!

³⁷ Dar aver maškar lenθe phendes:

— Oare ni daštulas kadava savo putardäs äI jakha le koräsqe te kerel ta na merel nič o Lazäro?

³⁸ Deç o Isus pale xolãjlos anθã pesθe, gelos k-o than le praxomasqo, savo sas äk peštera haj äk bar sas čhutino k-o muj. ³⁹ O Isus phendäs:

— Den rigaθe o bar!

E Marta, e phej le mulesqi, phendã lesqe:

— Raila, deža khandel, kä si mulo dä štar ges.

⁴⁰ O Isus phendã laqe:

— Ni phendem tuqe kä kana pakãsa, va dikhesa e slava le Devlesqi?

⁴¹ Kadã kä dines rigaθe o bar. Haj o Isus vazdäs äI jakha opre haj phendäs:

— Dadle, nais tuqe kä ašundän man. ⁴² Haj me zanav kä intotdjauna ašunes man, dar phendem kadaja anθa saorã manuš kaj si kathe, kašte pakän kä tu dinän man drom.

⁴³ Pãçe phendäs kadala, dinã muj glasoça zuralo:

***11:18** Anθ-o originalo 15 stadia, save si kam trin kilometri.

^m**11:8** Joan 10:31

— Lazär!e, av avri!

⁴⁴ Haj o mulo ñnklistos, phanglo pïrnenθar haj vastenθar dorjança pïnzaqe haj lesqo muj sas ñnvälujme äk štergareça. O Isus phendä lenqe:

— Putren les haj muken les te phirell!

Äl bare le evreenqe hotärin te mudaren le Isusos

⁴⁵ Kadä kä but anθa-l evrea kaj avilesas ke Maria haj dikhlesas so kerdäsas o Isus, pakäës anθä lesθe.

⁴⁶ Dar aver anθa lenθe geles k-äl fariseä haj phende lenqe so kerdäs o Isus. ⁴⁷ Atunc älä rašaja älä bare haj älä fariseä kides äk konsilo haj phenenas:

— So te keras? Kä o manus kadava kerel but semnä.

⁴⁸ Kana mukasa les kadä, sä va pakäna anθä lesθe haj älä romaja va pakäna kä ov kamel te avel thagar haj va avena haj va nimičina i amaro than o sfinto haj i amaro poporo.

⁴⁹ Dar jekh anθa lenθe, o Kajafa, savo anθ-o bärs kodova sas o rašaj o baro, phendä lenqe:

— Tume ni zanen khanć, ⁵⁰ haj nić ni gïndin kä si maj mišto anθa amenθe te merel äk korkoro manus anθa o poporo haj ta na xasaol saoro nämo.

⁵¹ Dar kadaja ni phendä lan pesθar, haj kä sas o rašaj o baro anθ-o bärs kodova, prooroćisardäs kä o Isus si te merel anθa o nämo. ⁵² Haj na numa anθa pö nämo, haj i te kidel le čhaven le Devlesqe, save si risipime anθä aver thema, kašte aven jekh. ⁵³ Atunc anθa o ges kodova hotärisardes te mudaren les.

⁵⁴ Kodolasqe o Isus ni maj phirelas te dikhöl maškar älä evrea, dar telärdäs anθa-i Betania, anθ-o cinuto pašaj mulani, anθ-äk foro kaj bučholas Efraim, haj ačhilos othe pe učenićença.

⁵⁵ O Ges o baro le evreenqo le Nakhimasqo sas paša, haj but uštilas kaθar älä gava k-o Jerusalimo, anglaos ges o baro kašte užon pes.ⁿ ⁵⁶ Kadä kä bešindos anθ-e bar le Templosqi, rodenas le Isusos haj denas дума maškar pesθe:

— So pakän? Va avela k-o ges o baro?

⁵⁷ Dar älä bare le rašaenqe haj älä fariseä dinesas porunc kä kana zanela dakoniva kaj si o Isus, te phenel lenqe kašte astaren les.

E Maria makhel älä pïrne le Isusosqe

O Matej 26:6-13; O Marko 14:3-9

12 Kadä kä šove gesença angla o ges o baro le Nakhimasqo, o Isus avilos anθ-e Betania, kaj sas o Lazäro, saves vazdä les anθa-l mule. ² Haj othe kerde lesqe xamos. E Marta služilas haj o Lazäro sas jekh anθa kola kaj bešenäs leça ke sinia. ³ Atunc e Maria liläs äk epaš okavaqi parfumo nardosqo užo, but kuć, haj makhläs älä pïrne le Isusosqe haj khosläs lesqe pïrne pe balença. Haj o kher pherdilos kaθar o khandimos le parfumosqo. ⁴ Atunc jekh anθa-l lesqe učenićä, o Juda o Iskariotjano, savo urmälas te biki-nel les, phendäs:

— ⁵ Sosθe ni bikindinäjlos kadav parfumo trine sä-lença dinarä* haj te dinesas pes le čoränqe?

⁶ Dar phendäs kadaja na kä sas les griža kaθar älä čorä dar kä ov sas čor haj lesθe sas e punqa le lo-venqi haj lelas so čhulas pes anθä la. ⁷ Atunc o Isus phendäs:

— Muk lan, kä oj ñnkärdä les anθa o ges mirä praxomasqo! ⁸ Kä älä čorä si tumença ñntotdjauna, dar me ni sem tumença ñntotdjauna.

⁹ Haj but manus anθa-l evrea ašundes kä o Isus si anθ-e Betania haj aviles, na numa anθa o Isus, dar i te dikhen le Lazäros, saves vazdä les anθa-l mule. ¹⁰ Atunc älä bare le rašaenqe hotärisardes te mudaren i le Lazäros, ¹¹ kä anθa lesqi kauza but anθa-l evrea telärenas lenθar haj pakäës anθ-o Isus.

O Isus si primime sar thagar anθ-o Jerusalimo

¹² Anθä le donqo ges, älä but manus kaj avilesas k-äl gesa älä bare, kana ašundes kä o Isus avel k-o Jerusalimo, ¹³ liles kreć palmiosqe, ñnklistes lesqe anglal, haj denas muj:

— „Osana!†

Kova kaj avel anθ-o anav le Rajesqo si binekuvintime”,^o

o thagar le Israelosqo!

¹⁴ O Isus arakhläsas äk xäroro haj uštilos pä lesθe, pala sar si ramome:

¹⁵ „Na dara, e čhej le Sionosqi:

Ita, kō thagar avel

ñnklisto p-äk pujo xärnäqo.”^p ¹⁶ Lesqe učenićä ni xakärdes anglal älä bukä kadala, dar maj

***12:5** Äk dinari lelas äk manus p-äk ges bukäqo.

†**12:13** O kuvinto osana si „slava lesqi”. Anθ-o Purano lil „osana” xakärdölas „xastra amen”.

ⁿ**11:55** Numerä 9:6-12; 2 Kroniće 30:17-19 ^o**12:13** Salmi 118:25-26 ^p**12:15** Isaja 62:11; Zaharia 9:9

palal, kana o Del sikadās kabor dā baro si o Isus, atunć andine pesqe gogi kā āl bukā kadala sas ramome anθa lesθe, haj kerdinājles lesqe.

¹⁷ Atunć āl manuś kaj sas leça kana dinās muj le Lazāros anθa o than le praxomasqo haj vazdā les anθa-l mule phenenas merō so dikhles. ¹⁸ Haj kodolasqe ĩnklistes but manuś angla lesθe, kā aśundes kā kerdāsas o semno kodova. ¹⁹ Atunć āl fariseā phenenas maśkar pesθe:

— Dikhen kā ame ni aresas kathinende. Ita kā e lumja zal pala lesθe.

O Isus del duma anθa pō merimos

²⁰ Maśkar kola kaj avilesas k-āl gesa āl bare te ĩnknon pes, sas i nište greć. ²¹ Kadala aviles k-o Filip, kova kaj sas anθa-i Betsajda le Galileaqi, haj rugisarde les:

— Raila, kamas te malos le Isusoça.

²² O Filip gelos haj phendās le Andresqe, o Andrej haj o Filip geles haj phendes le Isusosqe. ²³ Haj o Isus dinā len anglal:

— Avilos o ćaso kašte dikhōl pes kabor dā baro si o Ćhavo le Manuśāsqo. ²⁴ Ćaces, ćaces phenav tumenqe: Kana e kukin le givesqi ni perel anθ-e phuv haj nić ni merel, atunć aćhol korkoro. Dar kana merel, anel but rodo. ²⁵ Kova kaj jubil pi viaca, va xasarela lan, dar kon uril pi viaca anθ-e lumja kadaja, va ĩnkārela lan anθa-i viaca veśniko. ²⁶ Kana sluźila manqe dakoniva, te ĩnkārdōl pala man! Haj kaj sem me, othe va avela i muro sluźitori. Kana dakoniva sluźila manqe, o Dad va ćinstila les.

²⁷ Akanak muro ilo si tulburime. Haj so te phenav? «Dadle, xastra man anθa o ćaso kadava»? Dar kodolasqe areslem k-o ćaso kadava. ²⁸ Dadle, sikav kabor dā baro si kō anav!

Atunć avilos āk glaso anθa o ćeri:

— Sikadem les, haj pale va sikavava les.

²⁹ Kodolasqe āl but manuś kaj sas othe haj aśundes, phenenas kā sas āk bubuimos. Aver phenenas:

— Āk ĩnzero dinā lesqe duma.

³⁰ O Isus dinās len anglal:

— Na anθa manθe aśundinājlos kadav glaso, dar anθa tumenθe. ³¹ Akanak si e kris kadaj lumāqi, akanak o maj baro kadal lumāqo va avela ćhudino avri. ³² Haj me, kana va avava vazdino pa-i phuv,^q va ćir-dava saorān manθe.

³³ Phendā kadaja te sikavel sar si te merel.

³⁴ Atunć āl manuś dine les anglal:

— Ame aśundām anθ-e Kris kā o Kristos aćhol pen-tru totdjauna.^r Dar sar phenes tu kā o Ćhavo le Manuśāsqo trābul te avel vazdino? Kon si kadav Ćhavo le Manuśāsqo?

³⁵ Atunć o Isus phendā lenqe:

— E lumina maj si āk ćira timpo tumença. Phiren kabor timpo si tumen lumina, kašte na astarel tumen o tunjariko! Kon phirel anθ-o tunjariko ni zanel kaj zal. ³⁶ Kabor timpo si tumen lumina, pakān anθ-e lumina, kašte aven manuś luminaqe!

Pāće phendā lenqe kadal bukā, o Isus telārdās haj garadilos lenθar.

But manuś ni pakāēs

³⁷ Dar, ku sā kā kerdāsas kadikitā semnā angla lenθe, sa ni pakānas anθā lesθe, ³⁸ kašte kerdōn āl vorbe le proorokosqe Isaja:

„Rai!a, ćaces ni pakājas koniva amare vorbe?

Haj ćaces, koniva ni dikhles āl bukā kerde kaθar o vast o zuralo le Rajesqo?”^s

³⁹ Kodolasqe ni daśtinas te pakān anθ-o Isus, kā o Isaja pale phendās:

⁴⁰ „Korardās lenqe jakha

haj zurardās lenqo ilo,

kašte na dikhen le jakhença

haj ta na xakāren le ileça haj ta na rin pes

kašte sastārav len.”^t

⁴¹ O Isaja phendā kadala kā dikhlās lesqi slava haj dinās duma anθa lesθe. ⁴² Kjar kadā, kjar anθa-l maj bare, but pakāēs anθā lesθe, dar kā darajles kaθar āl fariseā, ni phenenas orkasqe, kašte na aven dine avri anθa-i sinagoga le evreenqi. ⁴³ Anθa kodoja kā plaćujas len te aven ćinstime maj but kaθar āl manuś dā sar kaθar o Del.

⁴⁴ O Isus dinās muj:

— Kon pakāl anθā manθe, ni pakāl anθā manθe dar pakāl anθā kova kaj dinā man drom. ⁴⁵ Haj kon dikhel man man, dikhel koles kaj dinā man drom.

⁴⁶ Me avilem sar lumina anθ-e lumja, ka saorā save pakān anθā manθe ta na maj train anθ-o ĩntunjariko. ⁴⁷ Haj kana dakoniva aśunel mīrā vorbe haj ni ĩnkārel len, na me krisov les. Kāć ni avilem te krisov e lumja, dar avilem te xastravav e lumja. ⁴⁸ Kon ćhudel man haj ni lel mīrā vorbe, si so te krisol les: āl vorbe save phendem len, kodola va krisona les anθ-

^q12:32 Joan 3:14 ^r12:34 Salmi 72:17; 89:4; 89:35-37; 110:1,4; Isaja 9:7; Ezekiel 37:25

^s12:38 Isaja 53:1 ^t12:40 Isaja 6:10

o paluno ges. ⁴⁹ Anθa kodoja kā me ni dinem дума manθar, dar o Dad, kaj dinā man drom, ov porunći-sardā manqe so te phenav haj so te dav дума. ⁵⁰ Haj zanav kā lesqi porunka anel viaca vešniko. Kodolasqe so me dav дума, dav дума sar phendās manqe o Dad.

O umilimos le Isusosqo

13 Sas angla o ges o baro le Nakhimasqo.^{*u} O Isus zanelas kā avilos lesqo časo kašte nakhel anθa-i lumja kadaja k-o Dad. Totdjauna, jubilas piren kaj sas anθ-e lumja, jubisardā len zi k-o šāro. ² Kana bešenas te xan, o beng deža čhutāsas anθ-o ilo le Judasqo, o čhavo le Simonosqo Iskariotjano, o gindo te bikinel les. ³ O Isus zanindos kā o Dad dinā les saorā bukā anθ-āl vast, haj kā kaθar o Del avilos haj k-o Del zal, ⁴ uštilos kaθar e sinia, čhutās rigaθe pe coale, lilās āk štergari haj phanglā pes leça. ⁵ Pala kodoja čhutās paj anθ-āk ligāno haj inćeposajlos te thovel āl pırne le učenicenqe haj te khosel len le štergareça kaj sas phanglo. ⁶ Kana areslos k-o Simon Petru, kadava phendā lesqe:

— Raila! Tu te thoves mırā pırne?

⁷ O Isus dinā les anglal:

— Akanak ni xakāres so kerav, dar pala āk timpo va xakāresa.

⁸ O Petre phendā lesqe:

— Nić āk data ni va thovesa mırā pırnel!

O Isus dinā les anglal:

— Kana ni thovava tut, naj te avel tut rig mança!

⁹ O Simon Petru phendā lesqe:

— Raila, na numa mırā pırnel! I mırā vast haj i muro šāro!

¹⁰ O Isus phendā lesqe:

— Kova kaj si najardo, ni trābul te thovel pes, numa pa-l pırne, kā si užo dā sā. Haj tume sen uže, dar na sā.

¹¹ Kodolasqe phendās: „na sā sen uže”, kā zanelas kon bikinel les.

¹² Pāće thodās lenqe pırne haj lilās pe coale haj bešlos pale te xal, phendā lenqe:

— Xakāren so kerdem tumenqe? ¹³ Tume phenen manqe «sikaitori» haj «raj». Mišto phenen, kā i sem.

¹⁴ Deć kana me, o raj haj o sikaitori thodem tumare

pırne, atunć i tume trābul te thoven āl pırne jekh avresqe. ¹⁵ Sikadem tumen sar te keren, kašte keren i tume so me kerdem tumenqe. ¹⁶ Čaćes, čaćes phenav tumenqe: O robo naj maj baro dā sar pō stāpino, nić kova kaj sas dino drom naj maj baro dā sar kova kaj dinā les drom. ¹⁷ Anθa kodoja kā zanen kadal bukā, va avena baxtale kana keren len.

¹⁸ Ni dav дума anθa tumenθe sā. Me zanav kolen saven alosardem len, dar alosardem len kašte pherdol e Skriptura: «Kova kaj xal muro marno vazdās pō kılķij kontra mırī.»^v ¹⁹ Akanak phenav tumenqe, zi kaj te kerdōl, ka atunć kana va kerdōla, te pakān kā ME SEM.[†] ²⁰ Čaćes, čaćes phenav tumenqe: Kon primil koles dino drom manθar, man primil man, haj kon primil man man, primil koles kaj dinā man drom.

O Isus phenel kā si te avel bikindo

²¹ Pala so phendās kadal vorbe, o Isus tulburisajlos anθā pō ilo haj phendās lenqe kašte xakāren:

— Čaćes, čaćes phenav tumenqe, kā jekh anθa tumenθe va bikinela man.

²² Āl učenicā ni xakārenas anθa kasθe del дума, haj dikhenas pes jekh pā aver. ²³ Jekh anθa lesqe učenicā, saves jubilas o Isus, bešelās ke sinia paša o Isus.[‡] ²⁴ O Simon Petru kerdā lesqe semno te pućel les anθa kasθe del дума. ²⁵ Kodolasqe kodova bangilos karing o Isus haj phendā lesqe:

— Raila, savo si kodova?

²⁶ O Isus dinās anglal:

— Si kodova savesqe va dava āk prušuk marnesqi pāće bolava la.

Boldās e prušuk le marnesqi haj dinā la le Judasqe, o čhavo le Simonosqo Iskariotjano. ²⁷ Haj pala e prušuk o Satana intrisajlos anθā kodova. Atunć o Isus phendā lesqe:

— So si tut te keres, ker sigo!

²⁸ Dar nić jekh anθa kola kaj bešenās ke sinia ni zangles anθa sosθe phendā lesqe kadā. ²⁹ Anθa kodoja kā le Judas sas les e punga, aver pakānas kā o Isus phendās lesqe: „Kin so trābul amen anθ-āl gesa āl bare” sau phendāsas lesqe te del dajći le ćorān.[¶] ³⁰ Pāće lilās e prušuk, o Juda inklistos sigo avri. Haj sas rāt.

***13:1** O ges o baro le Nakhimasqo si o ges kana āl evrea anen pesqe gogi k-o ges kana o inzero le mulimasqo nakhlos paša lenθe anθ-o Ezipto haj on xastrajles oθar. [†]**13:19** Anθ-o Eksodo 3:14 o anav ME SEM si o anav le RAJesqo. [‡]**13:23** „Paša o Isus” anθ-o oriđinalo si „paša o kolin le Isusosqo”, sas kā bešelās ke ćaci le Isusosqi inćinzome jekh paša aver. [¶]**13:29** Anθā rāt kodoja sas obićej te den love le ćorān.

^u**13:1** Eksodo 12:13-14 ^v**13:18** Salmi 41:9

E porunka nevi dini kaθar o Isus

³¹ Atunć, kana o Juda ĩnklistos, o Isus phendās:

— Akanak dikhōl kabor dā baro si o Čhavo le Manušāsqo, haj ov sikavel kabor dā baro si o Del. ³² Kana ov sikavel kabor dā baro si o Del, atunć i o Del va sikavela kabor dā baro si ov haj va sikavela imedime. ³³ Čaorale, maj sem cira tumenća. Pala kodoja, si te roden man haj sar phendem le maj barenqe le evreenqe kã «kaj me zav, tume ni daštın te aven»,^w sa kadã phenav i tumenqe akanak. ³⁴ Dav tumen ĩk porunka nevi: te jubin tumen jekh pã aver. Sar jubiv tumen me, sa kadã te jubin tumen i tume jekh pã aver! ³⁵ Prin kadaja va zanena sã kã sen mĩrã ućeńića, kana si tumen dragostja jekh anθa aver.

O Isus phenel sar čhudel pes o Petre lesθar

³⁶ O Simon Petre pušlã les:

— Raila, kaj zas?

O Isus dinã les anglal:

— Kaj zav, ni daštis te aves pala manθe akanak, dar maj palal va avesa pala ma.

³⁷ O Petre phendã lesqe:

— Raila, sosθe ni daštiv te avav pala tuθe akanak? Va dava mĩrĩ viaca anθa tuθe!

³⁸ O Isus dinã les anglal:

— Va desa ki viaca anθa manθe? Čaćes, čaćes phenav tuqe kã ni va gilabela o bašno zi kana ni va oxavesa trin drom kã ni prinzanes man!

O Isus si o drom, o čaćimos haj e viaca

14 ¹ O Isus phendās:

— Tumare ile ni trãbul te aven tulburime. Te pakã anθ-o Del haj te pakã anθã manθe! ² Anθ-o kher mĩrã Dadesqo si but xodãi. Ta na afi sas kadã, afi phendemas. Zav te kerav ĩk than anθa tumenθe. ³ Haj kana zava te kerav ĩk than anθa tumenθe, si te riv man, haj si te lav tumen mańća kašte aven i tumen kaj sem me. ⁴ Haj zanen o drom karing o than kaj me zav.

⁵ O Toma phendã lesqe:

— Raila, ni zanas kaj tu zas: sar daštis te zanas o drom?

⁶ O Isus phendās:

— Me sem o drom, o čaćimos haj e viaca. Konik ni daštıl te avel k-o Dad, numa prin manθe. ⁷ Te afi

prinzandenas man, afi prinzanenenas i mĩrã Dades.* Haj dakanara prinzanen les haj i dikhlen les.

⁸ O Filip phendã lesqe:

— Raila, sikav amenqe le Dades haj aresel amen!

⁹ O Isus phendã lesqe:

— Sem dã kadikita timpo tumenća haj ĩnkã ni prinzanes man, Filip!e? Kova kaj dikhlã man man, dikhlãs le Dades. Sar daštis te phenes: «Sikav amenqe le Dades»? ¹⁰ Ni pakãs kã me sem anθ-o Dad haj kã o Dad si anθã manθe? Na manθar phenav ĩl vorbe save phenav len tumenqe, dar o Dad kaj aćhol anθã manθe, kjar ov, kerel pi buki anθa manθe. ¹¹ Pakã man kã me sem anθ-o Dad haj o Dad si anθã manθe. Kana ni pakã man, pakã makar anθa-i kauza kadal bukãnqi! ¹² Čaćes, čaćes phenav tumenqe: Kon pakã anθã manθe va kerela ĩl bukã save me kerav len. Haj va kerela bukã maj bare dã sar kadala, anθa kodoja kã me zav k-o Dad. ¹³ Haj orso va mangena tume anθã muro anav, va kerava, kašte sikavel o Čhavo kabor dā baro si o Dad. ¹⁴ Kana va mangena manqe dajći anθã muro anav, kodoja va kerava.

O Isus phenel kã va dela drom o Duxo Sfinto

— ¹⁵ Kana jubina man, va ĩnkãrena mĩrã porunć.

¹⁶ Haj me va rugiva le Dades haj ov va dela tumen aver Aźutori te avel tumenća totdjauna, ¹⁷ o Duxo le čaćimasqo. E lumja ni daštıl te primil les, kã ni dikhel les haj nić ni prinzanel les. Tume prinzanen les, kã aćhol tumenća haj va bešela anθã tumenθe. ¹⁸ Naj te mukav tumen orfaja, haj si te riv man tumenθe. ¹⁹ ĩnkã ĩk cira, haj e lumja ni va maj dikhela man, dar tume va dikhena man. Pentru kã me traiv, i tume va traina. ²⁰ Anθã o ges kodova va zanena kã me sem anθã muro Dad, tume sen anθã manθe, haj me sem anθã tumenθe. ²¹ Kas si mĩrã porunć haj ĩnkãrel len, kodova jubil man. Haj kon jubil man man, va avela jubime kaθar muro Dad. Haj i me va jubiva les haj va kerdōva man lesqe prinzando.

²² O Juda (na o Juda Iskariotjano) phendã lesqe:

— Raila, haj sar kerdōl kã va kerdōsa tut prinzando amenqe, haj na le lumãqe?

²³ O Isus dinã les anglal:

— Kana jubila man dakoniva, va kerela mĩrã vorbe, haj muro Dad va jubila les. Va avasa lesθe, haj va bešasa anθ-ĩk than leća. ²⁴ Kon ni jubil man, ni ĩnkãrel mĩrã vorbe. Haj ĩl vorbe kaj tume ašunen len, naj mĩrã, haj si mĩrã Dadesqe, savo dinã man drom.

***14:7** O originalo daštilas te maj avel: „Kana prinzanen man, va prinzanela i mĩrã Dades”.

^w**13:33** Joan 7:34; 8:21

²⁵ Phendem tumenqe kadal bukă kabor maj sem tumenča. ²⁶ Dar maj ĩnkăł o Ažutori, o Duxo Sfin-to, saves o Dad va dela les drom anθă muro anav, va sikavela tumen saoră bukă haj va anela tumenqe gogi să so phendem tumenqe. ²⁷ Mukav tumenqe e paćja, dav tumen mĳrĳ paćja. Ni dav lan tumenqe kadă sar del lan e lumja. Ta na tulburin pes tumare ile haj nić ta na daran! ²⁸ Ašunden sar me phendem tumenqe: «Telărav dar va riva man tumenθe.» Te jubinas man, bukurinas tumen kă zav k-o Dad, kă o Dad si maj baro dă sar manθe. ²⁹ Phendem tumenqe akanak, anglal zi kaj te kerdōł, ka atunća kana va kerdōla, te pakăn. ³⁰ Naj te maj dav дума but tumenča, kă avel o maj baro le lumăqo kadaja, dar naj muro baro, ³¹ dar me kerav kadă sar porunćisardă manqe o Dad, ka e lumja te zanel kă me jubiv le Dades. Ušten, te telăras kaθar!

O Isus si e vica haj ame săm ăl mlădice

15 — ¹ Me sem e vica e ćaci haj muro Dad si kaj kerel e buki e rez. ² Saoră mlădice kaj ni den rodo, ov ćhinel len, haj saoră mlădice kaj den rodo, użol len, kašte anen i maj but rodo. ³ Tume sen deża uže anθa-i kauza le vorbenqe kaj phendem len tumenqe. ⁴ Aćhon anθă manθe haj me va aćhova anθă tumenθe. Nić ăk mlădica ni daştin te anel rodo pesθar kana ni aćhol anθ-e vica. Sa kadă nić tume ni daştin te anen rodo kana ni aćhon anθă manθe. ⁵ Me sem e vica haj tume sen ăl mlădice. Kon aćhol anθă manθe haj me anθă lesθe del but roade, kă tume ni daştin te keren khanć bi muro. ⁶ Kana dakoniva ni aćhol anθă manθe, si ćhudino avri sar ăk mlădica, haj va şukōla. Kadal mlădice kiden len, ćhuden len anθ-e jag haj si phabarde. ⁷ Kana aćhon anθă manθe haj mĳrĳ sikaimata aćhon anθă tumenθe, daştin te mangel orso kamen, haj va kerdōla tumenqe. ⁸ Haj kadă sikaven kabor dă baro si muro Dad, kana anen but rodo, haj kadă sikaven kă sen mĳrĳ ućenićă. ⁹ Sar jubil man o Dad, kadă jubiv tumen i me. Aćhon anθă mĳrĳ dragostja! ¹⁰ Kana ĩnkăren mĳrĳ porunć, va aćhona anθă mĳrĳ dragostja, kadă sar me ĩnkărdem ăl porunć mĳrĳ Dadesqe haj aćhov anθă lesqi dragostja.

¹¹ Phendem tumenqe kadal bukă ka mĳrĳ bukuria te avel anθă tumenθe, haj tume te aven pherde bukuria. ¹² Kadaja si mĳrĳ porunka, te jubin tumen jekh pă aver, kadă sar me jubiv tumen. ¹³ Kanikas naj les dragostja maj bari numa te del pi viaca an-

θa pe amal. ¹⁴ Tume sen mĳrĳ amal kana kerena so porunćiv tumenqe. ¹⁵ Dakanara angle ni maj phenav tumenqe robi, kă o robo ni zanel so kerel lesqo stăpĳno. Haj phenav tumenqe amal, kă să so ašunden kaθar muro Dad kerdem tumenqe prinzando. ¹⁶ Na tume alosarden man man, haj me alosardem tumen, haj ćhutem tumen te zan haj te anen roada, haj tumari roada te aćhol, kadă kă o Dad te del tumen orso va mangena anθă muro anav. ¹⁷ Kadaja porunćiv tumenqe: te jubin tume jekh pă aver!

E ura le lumăqi

— ¹⁸ Kana e lumja urol tumen, anen tumenqe gogi kă man urosardă man maj anglal tumenθar. ¹⁹ Kana afi senas le lumăqe, e lumja jubilas tumen sar piren. Dar ni sen le lumăqe, haj me alosardem tumen anθa-i lumja, kodolasqe e lumja urol tumen. ²⁰ Ta na bistren ăl vorbe kaj phendem tumenqe: o robo naj maj baro dă sar pō stăpĳno:^x kana man kerde man te suferiv, va kerena tumen i tumen. Kana kerdes mĳrĳ vorbe, va kerena i tumare. ²¹ Va kerena tumenqe saoră bukă kadala anθa mĳrĳ kauza, kă on ni prinzanen les koles kaj dină man drom. ²² Kana ni afi avilemas haj ni afi dinemas lenqe дума, nas doşale bezexăθar. Dar akanak ni daştin te phenen kă ni zangles kă keren bezex. ²³ Kon urol man man, urol i mĳrĳ Dades. ²⁴ Kana ni afi kerdemas maşkar lenθe bukă save konik aver dakoniva ni kerdă len, nas doşale kaθar o bezex kadava. Dar akanak kjar kă dikhles i man haj i mĳrĳ Dades, sa uron amen. ²⁵ Dar kadaja kerdōł kašte kerdon ăl vorbe ramome anθă lenqo Lil le sikaimasqo: urosarde man bi ćaciomasqo.^y ²⁶ Dar kana avela o Ažutori, savo me va dava les tumenqe drom kaθar o Dad, o Duxo le ćaciomasqo, savo avel kaθar o Dad, ov va phenela o ćaciomos anθa manθe. ²⁷ Haj i tume va phenena o ćaciomos anθa manθe, kă senas dă anglal manča.

16 Phendem tumenqe kadal bukă kašte na peren. ² Va dena tumen avri anθa-l sinagoz. Haj maj but dă kadikita, va avela timpo ka orkon va mudarela tumen va gĳndila kă kerel ăk buki kaj kamela o Del. ³ Va kerena kadal bukă anθa kodoja, kă ni prinzandes le Dades haj nić man. ⁴ Dar me phendem tumenqe kadala ka atunća kana va avela o timpo te kerdōł, te anen tumenqe gogi kă phendem len tumenqe. Ni phendem len tumenqe dă anglal, kă semas tumenča.

*15:20 Joan 13:16 y15:25 Salmi 35:19; 69:4

E buki le Duxosqi Sfinto

— ⁵ Dar akanak zav koleshe kaj dină man drom haj nić jekh anθa tumenθe ni pućel man: «Kaj zas?»
⁶ Anθa kodoja kă phendem tumenqe kadal bukă, tumare ile pherdile tristecă. ⁷ Dar ćacės phenav tumenqe: Si maj mišto anθa tumenθe ka me te telărav. Kă kana me ni telărava, o Azutori ni va avela tumenθe. Dar kana telărava, va dava les tumenqe drom. ⁸ Haj kana va avela ov, va sikavela le lumăqe kă naj lan ćacimos anθă sosθe si o bezex, o ćacimos haj o krisimos. ⁹ Anθă sosθe si o bezex, kă on ni pakăn anθă mande; ¹⁰ anθă sosθe si o ćacimos, kă zav kă muro Dad haj tume ni maj dikhen man; ¹¹ haj anθă sosθe si o krisimos, kă o maj baro kadal lumăqo si krisime anθa-i doś.

¹² Maj si man but te phenav tumenqe, dar akanak ni daştin te ingăren len. ¹³ Dar kana avel ov, o Duxo le Ćacimasqo, va phiravela tumen kă saoro ćacimos. Kă ni va dela дума pesθar, haj va phenela numa so aśunel manθar, haj va phenela tumenqe so si te avel. ¹⁴ Ov va sikavela kabor sem dă baro, kă va lela so me phenav haj va phenela tumenqe. ¹⁵ Să so si le Dades si muro, kodolasqe phendem kă lel so me phenav haj va phenela tumenqe.

O xolărimos le učenićenqo kerdöl bukuria

— ¹⁶ Ćira timpo haj ni maj dikhen man. Haj pale Ćira timpo haj va dikhena man.

¹⁷ Atunc anθa-l lesqe učenićă phendes maşkar pesθe:

— So kamel te phenel amenqe kadalaça: «Ćira timpo haj ni maj dikhen man. Haj pale Ćira timpo haj va dikhena man»? Haj kă «zav k-o Dad»?

¹⁸ Anθa kodoja on phenenas:

— So si kadala so phenel: «Ăk Ćira timpo»? Ni zanas so kamel te phenel.

¹⁹ O Isus zanelas kă kamenas te pućen les haj puşlă len:

— Kodolasqe pućen tumen maşkar tumenθe kă phendem: «Ćira timpo haj ni maj dikhen man. Haj pale Ćira timpo haj va dikhena man»? ²⁰ Ćacės, ćacės phenav tumenqe kă tume va rovena haj va źelina, dar e lumja va bukurila pes. Haj va nekăžina tumen, dar tumaro nekăžimos va kerdōla bukuria. ²¹ E zuvli, kana si lan äl dukha le kerimasqe, nekăžil pes, kă avilos laqo timpo te kerel. Dar pala so oj kerdăš

le ćhaves, bistrel e dukh bukurăθar kă kerdilos Ćk manuś anθ-e lumja. ²² Kadă i tume nekăžin tume akanak, dar pale va dikhava tumen. Haj tumaro ilo va bukurila pes, haj koniva ni va daştila te ćorel tumari bukuria. ²³ Anθ-o ges kodova naj te maj pućen man khanć.

Ćacės, ćacės phenav tumenqe: orso va mangena kaθar o Dad anθă muro anav, ov va dela tumen. ²⁴ Zi akanak ni manglen khanć anθă muro anav. Mangel haj va dela pes tumenqe, ka tumari bukuria te avel pherdi!

²⁵ Phendem tumenqe kadal bukă anθă pilde. Dar avel o timpo kana ni va maj dava дума tumenqe anθă pilde haj va dava tumenqe дума mišto anθa o Dad. ²⁶ Anθ-o ges kodova, va mangena anθă muro anav. Haj me phenav tumenqe kă ni maj trăbul te rugiv me le Dades anθa tumenθe. ²⁷ Kă kjar o Dad jubil tumen, anθa kodoja kă tume jubin man haj pakăn kă me avilem kaθar o Del. ²⁸ Īnklistem kaθar o Dad haj avilem anθ-e lumja. Pale mukav e lumja haj zav k-o Dad.

²⁹ Lesqe učenićă phendes:

— Dikh, akanak des дума mišto, haj ni maj phenes nić Ćk pilda. ³⁰ Akanak zanas kă tu prinzanes să haj kă naj tut nevoja te pućel tut dakoniva. Kodolasqe pakăš kă avilăn kaθar o Del.*

³¹ O Isus dină len anglal:

— Akanak pakăn? ³² Aśunen, avel o timpo haj akanak avilos, kana fiosavo anθa tumenθe va naśăna kă tumare khera haj va mukena man korkoro. Dar me ni sem korkoro, kă o Dad si mança. ³³ Phendem tumenqe kadala kašte avel tumen paćja anθă manθe. Anθ-e lumja va avela tumen nekazuri, dar na daran, me biruisardem e lumja.

O Isus rugil pes anθa pesθe

17 Pala so phendăš kadal bukă, o Isus vazdăš pe jakha karing o ćeri haj phendăš:

— Dad!e, avilo o ćaso! Sikav kabor dă baro si kő Ćhavo, ka i kő Ćhavo te sikavel kabor dă baro san tu, ² pala sar dinăn les zuralimos pă saoră manuś, kašte del len viaca veśniko saorăn kolen saven dinăn len lesqe tu. ³ Haj kadaja si e viaca veśniko: te prinzanen tut tut, o korkoro Del ćaćo, haj man, le Isusos Kristos. ⁴ Me sikadem kabor dă baro san tu pe phuv, kă termenisardem e buki savi dinăn lan manqe te kerav lan. ⁵ Haj akanak, Dad!e, sikav kabor dă baro

***16:30** Anθ-o verseto 30 äl učenićă prinzandes kă ov zanglăš maj anglal so on kamnes te pućen les anθ-o verseto 17. Haj numa o Del zanel so gindil o manuś. Joan 2:24-25.

sem me angla tuθe, kabor dā baro semas tuça zi kaj te avel kerdi e lumja.

O Isus rugil pes anθa pe učeničā

— ⁶ Kerdem prinzando kō anav le manušanqe save dinān len manqe anθa-i lumja. Kire sas on, haj tu dinān len manqe haj on aśundes kaθar ke vorbe. ⁷ Akanak on zanen kã sã so dinān man, si tuθar, ⁸ anθa kodoja kã dinem len āl sikaimata kaj tu dinān len manqe, haj on lile len. Haj čačes zanen kã me avilem tuθar haj pakān kã tu dinān man drom. ⁹ Anθa lenθe rugiv man. Ni rugiv man anθa-i lumja, haj anθa kola saven dinān len manqe tu, kã si kire. ¹⁰ Sã so si muro si kiro haj so si kiro si muro. Haj on sikaven kabor dā baro sem me. ¹¹ Me avav tuθe kadã kã ni maj sem anθ-e lumja, dar on si anθ-e lumja. Sfinto-na Dad!e, pãzisar len anθã kō anav, savo tu dinān les manqe, ka on te aven jekh kadã sar sãm ame. ¹² Kabor timpo semas lença, pãzisardem len me anθã kō anav, savo tu dinān les manqe. Pãzisardem len me haj ni xasajlos nić jekh anθa lenθe, numa kova kaj trãbulas te xasaol, kašte kerdōl so phenel e Skriptura. ¹³ Dar akanak avav tuθe, haj phenav kadal bukã kabor maj sem anθ-e lumja, ka len te avel len mĩri bukuria pherdi anθã lenqo ilo. ¹⁴ Dinem len kō kuvĩto, haj e lumja urosardã len kã on naj le lumãqe, kadã sar nić me ni sem le lumãqo. ¹⁵ Ni rugiv tut te les len anθa-i lumja, haj te pãzis len kaθar o nasul. ¹⁶ On naj le lumãqe, kadã sar nić me ni sem le lumãqo. ¹⁷ Sfincosar len prin o čačimos! Kō kuvĩto si o čačimos. ¹⁸ Kadã sar tu dinān man drom man anθ-e lumja, sa kadã dinem len i me drom len anθ-e lumja. ¹⁹ Sfincov man anθa lenθe, kodolasqe ka i on te aven sfincome čačes.

O Isus rugil pes anθa saorã kola kaj va pakãna anθã lesθe

— ²⁰ Me ni rugiv man numa anθa lenθe, haj i anθa kola kaj va pakãna anθã manθe kana aśunen lenqe vorbe, ²¹ ka sã te aven jekh, kadã sar tu, Dad!e, san anθã manθe, haj me sem anθã tuθe. Rugiv man ka on te aven anθã amenθe, ka e lumja te pakāl kã tu dinān man drom. ²² Dinem len e slava savi tu dinān lan manqe, ka on te aven jekh, sa kadã sar ame sãm jekh. ²³ Me anθã lenθe, haj tu anθã manθe, ka on te kerdōn čačes jekh, haj e lumja te zanel kã tu dinān man drom haj kã jubis len, sar jubis man i man. ²⁴ Dad!e,

kamav ka othe kaj sem me te aven i kola saven dinān len manqe, ka on te dikhen mĩri slava, e slava savi dinān lan manqe tu, kã jubisardān man maj anglal zi kaj te kerdōl e lumja. ²⁵ Čačēja Dad!e, e lumja ni prinzanel tut, dar me prinzanan tut, haj kadala zanen kã tu dinān man drom. ²⁶ Kerdem lenqe prinzando kō anav,^z haj si te maj kerav les prinzando, ka e dragostja kaj sikadān lan manqe tut, te avel anθã lenθe haj me te avav anθã lenθe.

O Juda anel le soldacen te astaren le Isusos

18 Pãce phendãs āl bukã kadala, o Isus ĩnklistos anθa o foro haj gelos ĩnkãltar e xar le Kedronosqi pe učeničença. Othe sas āk bar anθã savi ĩntrisajlos pe učeničença. ² O Juda, savo bikindãs les, prinzanelas o than kadava, kã o Isus maladilas butioar othe pe učeničença. ³ Kadã kã o Juda lilãs o grupo le soldacenqo haj gãrz dine drom kaθar āl bare rašaja haj kaθar āl fariseã,* haj aviles othe felinarença, fãkliença, čhurãnça haj rovlãnça. ⁴ O Isus, savo zanelas sã so si te kerdol pes lesqe, ĩnklistos haj pušlã len:

— Kas roden?

⁵ On dine les anglal:

— Le Isusos anθa o Nazareto.

Ov phendã lenqe:

— Me sem.

O Juda, savo bikindã les, i ov beśelas anθ-āk than lença. ⁶ Kana o Isus phendã lenqe: „Me sem”, dine pes palpale haj peles ke phuv. ⁷ Kadã kã pale pušlã len:

— Kas roden?

On phende lesqe:

— Le Isusos anθa o Nazareto.

⁸ O Isus dinã len anglal:

— Phendem tumenqe kã me sem. Atunć kana man roden man, muken kadal manušan te telãren!

⁹ Kadã dinã дума, kašte kerdōn āl vorbe kaj phendãsas len: „Ni xasardem nić jekhes anθa kola saven dinān len manqe.”^a ¹⁰ Atunć o Simon Petre, saves sas les āk sabia, ĩnkaladã lan haj dinã dab le služitores le bare rašajesqo haj čhindãs lesqo kan o čačo. O anav le robosqo sas Malxuś. ¹¹ Atunć o Isus phendãs le Petresqe:

— Čhu ki sabia anθ-e tjaka! Ta na pãv o paharo kaj dinã les manqe o Dad?

***18:3** Āl soldacã sas anθa-i armata le romaenqi haj āl gãrzi sas evrea kaθar o Templo.

^z**17:26** Joan 12:28 ^a**18:9** Joan 6:37-39; 17:2; Salmi 41:11

O Isus si ñngärdo k-o Ana

¹² Atunć o grupo le soldacenqo le kápitanoća haj älgärzi dine drom kaθar älbare le evreenqe astardes le Isusos haj phangle les. ¹³ Ñngärde les anglal k-o Ana, kä sas o sokro le Kajafasqo, savo sas rašaj baro anθ-o bärś kodova. ¹⁴ O Kajafa sas kova kaj sikadāsas le baren le evreenqe kä si maj mišto te merel äk manus korkoro anθa o poporo.

O Petre phenel kä ni prinzanel le Isusos

¹⁵ O Simon Petre haj aver ućeniko geles pala o Isus. O ućeniko kadava sas prinzando kaθar o rašaj o baro, kadä kä ñntrisajlos anθ-e bar le bare rašajesqi, ¹⁶ dar o Petre ačhilos avri pašaj poarta. Koaver ućeniko, savo sas prinzando le bare rašajesqe, ñnklistos avri, dinās duma le portärjasaća, haj lilās andrä le Petres. ¹⁷ Atunć e služitoarä savi sas portärjaća, phendä le Petresqe:

— Na kumva san i tu jekh anθa-l ućeničä kadal manusāsqe?

Ov phendās:

— Ni sem.

¹⁸ Äl služitorä haj älgärzi kerdesas äk jag angarenqi, kä sas śil, bešenas othe haj tatōnas. O Petre bešelas i ov lenća haj tatōlas.

O baro rašaj pućel le Isusos

¹⁹ Atunć o rašaj o baro pušlās le Isusos anθa lesqe ućeničä haj anθa lesqo sikaimos. ²⁰ O Isus dinä les anglal:

— Me dinem duma te ašunel saorī lumja. Ñntot-djauna sikadem anθ-äl sinagoz haj k-o Templo, othe kaj maladōn saorä evrea, haj ni phendem khanć ćorjal. ²¹ Sosθe pućes man man? Puć kolen kaj ašundes man, so phendem lenqe! Ita kä on zanen so dinem duma.

²² Päće phendä kadala, jekh anθa-l gärzi kaj bešelas othe dinä les dab le palmaća, phenindos lesqe:

— Kadä des anglal le bare rašajes?

²³ O Isus dinä les anglal:

— Kana phendem dajći nasul, sikav so sas nasul. Dar kana dinem duma mišto, sosθe des man dab?

²⁴ Atunć o Ana dinä les drom phanglo k-o baro rašaj o Kajafa.

O Petre pale ćhudel pes kaθar o Isus

²⁵ O Simon Petre bešelas haj tatōlas pašaj jag. Kadä kä sas pušlo:

— Na kumva san jekh anθa-l lesqe ućeničä?

Dar ov ćhudä pes haj phendās:

— Ni sem!

²⁶ Jekh anθa-l služitorä le bare rašajesqe, äk ruda koleća savesqe o Petre ćhindās lesqo khan, phendās:

— Ni dikhlem tut me leća anθ-e bar?

²⁷ O Petre pale ćhudä pes. Haj imedime gilabadās o bašno.^b

O Isus angla o Pilat

²⁸ Pala kodoja älbare le evreenqe ñngärdes le Isusos anθa o kher le Kajafasqo k-o palato le guvernatoresqo. Sas detexara anθa-i rät. Haj on ni ñntrisajles anθ-o palato kašte na maxrin pes kašte daštin te xan e sinia le Nakhimasqi. ²⁹ Kodolasqe o Pilat ñnklisto avri lenθe haj phendä lenqe:

— So doś anen kontra kadal manusāsqi?

³⁰ On dine les anglal:

— Kana kadav manus ni kerdāsas bukä nasul, ni afi dasas les pä kō vast!*

³¹ Atunć o Pilat phendä lenqe:

— Len les tume haj krison les pala tumari kris!

Äl evrea phende lesqe:

— Amenqe naj amenqe ñngäduime tumenθar te mudaras khanikas.

³² Kadala kerdinäjles kašte kerdōn älvorbe le Isusosqe kana phendās sar va merela.^{c†} ³³ Atunć o Pilat risajlos anθ-o palato, dinä muj le Isusos haj phendä lesqe:

— San tu o thagar le evreenqo?

³⁴ O Isus dinä les anglal:

— Tuθar phenes e buki kadaja sau phende tuqe aver anθa manθe?

³⁵ O Pilat dinä les anglal:

— Ni zanes kä ni sem evreo? Kō nāmo haj älrrašaja älbare dine tut pä muro vast. So kerdän?

³⁶ O Isus dinä les anglal:

***18:30** Äl rašaja ni kamnes te phenen kä o Isus xulisardās, kä zanenas kä äl romaja ni mudaren äk manus kaj xulil.

†**18:32** Äl evrea mudarenas le manusän barenća haj äl romaja mudarenas le manusän p-o trušul, haj o Isus phendāsas kä ov si te avel vazdino p-äk kašt.

^b**18:27** Joan 13:38 ^c**18:32** Joan 3:14; 12:32-33

— Muro thagarimos naj anθa-i lumja kadaja. Kana muro thagarimos sas anθa-i lumja kadaja, mīrā slūzitorā afi mardilesas ta na avav dino p-äl vast le barenqe le evreenqe. Dar ni, muro thagarimos naj kaθar.

³⁷ Atunc o Pilat phendä lesqe:

— Kadä, san thagar?

Haj o Isus dinäs anglal:

— Sar tu phenes, sem thagar. Kerdilem anθa kadaja haj anθa kadaja avilem anθ-e lumja te phenav o ćacimos. Orkon si anθa o ćacimos kerel so me phenav.

³⁸ O Pilat phendä lesqe:

— So si o ćacimos?

Päće phendäs kadaja, o Pilat pale inklistos k-äl evrea haj phendä lenqe:

— Me ni arakhav nić äk doś anθä lesθe! ³⁹ Dar si tumen obićej te inkalavav dakanikas dä o ges le Nakhimasqo. Kadä, kamen te inkalavav tumenqe «le thagares le evreenqo»?

⁴⁰ Atunc on palpale dine muj:

— Na les, haj le Barabas!

O Baraba sas jekh anθa kola kaj uštenas kontra le romaenqi.

19 Atunc o Pilat liläs le Isusos haj ćhutäs te bićuin les. ² Äl soldacä khubdes äk koroana karnenqi, ćhutes lan lesqe p-o śäro haj huräde les äk mantauaça loli. ³ Avenas lesθe haj phenenas lesqe:

— Te trail o thagar le evreenqo!

Haj denas les palme. ⁴ O Pilat pale inklistos avri haj phendä le evreenqe:

— Ita, anav les tumenqe avri, kašte zanen kä ni arakhav nić äk doś anθä lesθe!

⁵ Atunc o Isus inklistos avri, phiraindos e kununa le karnenqi haj e mantaua purpurio. O Pilat phendä lenqe:

— Ita o manuś!

⁶ Atunc kana dikhle les äl bare le raśaenqe haj älgärzi le Templosqe, dine muj:

— Rästignisar les! Rästignisar les!

O Pilat phendä lenqe:

— Len les tume haj rästignin les! Kä me ni arakhav nić äk doś anθä lesθe!

⁷ Äl bare le evreenqe dine les anglal:

— Amen si amen äk kris haj pala e kris kadaja ov träbul te merel, kä dinä pes kä si o Čhavo le Devlesqo.^d

⁸ Kana o Pilat aśundäs kadal vorbe, darajlos i maj but. ⁹ Gelos pale anθ-e sala le krisaqi haj puślās le Isusos:

— Kaθar san?

Dar o Isus ni dinä les anglal. ¹⁰ Atunc o Pilat phendä lesqe:

— Ni des дума mança? Ni zanes kä me daštiv te dav kō drom haj me daštiv te rästigniv tut?

¹¹ O Isus dinä les anglal:

— Ni daštisas te keres manqe khanć kana na fi sas tuqe dino opral. Kodolasqe kova kaj dinä man pä kō vast si les äk bezex maj baro.

¹² Pala kodoja o Pilat rodelas te del lesqo drom, dar äl evrea denas muj:

— Kana desa o drom kadal manuśäsqo, ni san amal le bare thagareça, le ćezaroça! Orkon phenel kä si thagar si kontra le ćezarosqi!

¹³ Atunc kana aśundäs o Pilat kadal vorbe, inkaladäs avri le Isusos haj beślos p-o skauno le krisjaqo, anθ-o than kaj bućholas Pardosäla anθa-l Bar, savo anθ-e ćhib le evreenqi bućhol Gabata. ¹⁴ Sas o ges kana pregätinas pes anθa o ges o baro le Nakhimasqo,^{*e} kam kä le śovenqo ćaso.[†] O Pilat phendäs le evreenqe:

— Italo tumaro thagar!

¹⁵ Kadä kä on dine muj:

— Le les, le les, rästignisar les!

O Pilat puślā len:

— Te rästigniv tumare thagares?

Äl bare le raśaenqe dines anglal:

— Ame naj amen aver thagar, numa o baro thagar, o ćezar!

¹⁶ Atunc o Pilat dinä les pä lenqo vast kašte avel rästignime.

E rästignirä le Isusosqi

Kadä kä liles le Isusos haj ingärde les. ¹⁷ ĩngärindos pō truśul, o Isus inklistos anθa o foro zi k-o than kaj bućhol O Than o Kokalo le Śäresqo, savo anθ-e ćhib le evreenqi bućhol Golgota. ¹⁸ Othe rästignisarde les anθ-äk than ĩnkä dujença, jekh anθ-äk rig haj ko-aver anθä kojaver rig, haj anθ-o maśkar sas o Isus.

***19:14** O ges o baro le Nakhimasqo si o ges kana äl evrea anen pesqe gogi kä kana sas anθ-o Ezipto, o ĩnzero le mulimasqo nakhlos paśa lenθe haj on xastrajles oθar.

†**19:14** O ćaso le śovenqo pala äl romaja sas k-äl śov de texara, dar pala äl evrea sas k-äl deśuduj anθ-o ges.

^d**19:7** Matej 26:63-66; Levitiko 24:16 ^e**19:14** Eksodo 12:13-14

¹⁹ O Pilat ramosardäs äk teksto kaj phenelas: „O Isus o nazaritjano, o thagar le evreenqo”, haj čhutä les p-o trušul. ²⁰ O than kaj sas rästignime o Isus sas pašä kaðar o foro, haj kodolasqe but evrea ćetisardes o teksto kadava. Haj sas ramome anθ-e čhib le evreenqi, anθ-e latina haj anθ-e greaka. ²¹ Atunć äġ bare rašaja le evreenqe phendes le Pilatosqe:

— Na ramosar «O thagar le evreenqo», haj kä «O manuś kadava phendäs: ‘Me sem o thagar le evreenqo’ »!

²² O Pilat dinäs anglal:

— So ramosardem, ramosardem.

²³ Păće äġ soldacä rästignisardes le Isusos, liles lesqe coale haj xulade len anθä štar riga, po-k rig anθa fiosavo soldato. Liles i lesqo gad kaj sas bi suimasqo, anθa-k kotor dä opral zi tele. ²⁴ Atunć phendes jekh avresqe:

— Ta na keras les kotora, haj te das le zaloça kasqo avela!

Kadaja kerdilis kašte kerdöl so sas ramome: „Xulades mīrā coale maškar pesθe haj dines le zaloça anθa muro gad.”^f Kadä kä kadaja kerdes äġ soldacä.

²⁵ Paša o trušul le Isusosqo bešenas lesqi dej, e phej lesqe daqi, e Maria le Klopasqi haj e Maria anθa-i Magdala. ²⁶ Kana o Isus dikhläs pe da haj paša laθe pe ućenikos saves jubilas les, phendäs pe daqe:

— Žuvlie, akanak kova si kō čhavo!

²⁷ Phendäs i le ućenikosqe:

— Itali ki dej!

Haj de atunća o ućeniko lilä lan pesθe khere.

O Isus merel

²⁸ Pala kodoja o Isus, savo žanelas kä akanak sä termenisajlos, kašte kerdöl so sas ramome, phendäs:

— Si manqe truś.^g

²⁹ Othe sas čhutino äk vaso moläça šukli, kadä kä kingärdes äk bureto anθ-e mol e šukli, čhute les anθ-äk trestia isoposqi^h haj ingärde les kä lesqo muj.ⁱ

³⁰ Haj păće piläs e mol e šukli, o Isus phendäs:

— Termenisajlos.

Haj bangärdäs pō šäro haj dinäs pō duxo.

³¹ Sas paraštuj, haj o Sabato kodova sas äk ges baro. Kadä kä äġ evrea, kašte na ačhon äġ trupuri p-o trušul anθ-o timpo le Sabatosqo, mangles le Pilatosqe te inkhären lenqe pīrne haj te aven lile poa

trušul.^j ³² Kadä kä äġ soldacä aviles haj inkhjardes äġ pīrne le anglunesqe, pala kodoja i kolavresqe kaj sas rästignime leça. ³³ Dar kana aviles k-o Isus haj dikhläs si mulo, ni inkhjardes lesqe pīrne. ³⁴ Dar jekh anθa-l soldacä pusadäs lesqo prašavo le sulicaça haj sigo thabdäs rat haj paj. ³⁵ Kova kaj dikhläs e buki kadaja phendäs anθa kadaja, haj lesqi märturia si ćáci, haj ov žanel kä phenel o ćacímos. Haj phenel kadaja ka i tume te pakän. ³⁶ Kadala kerdinäjles kašte kerdöl so sas ramome: „Nić jekh anθa-l lesqe kokalä ni va avela inkhjardo.”^k ³⁷ Haj anθä aver than e Skriptura maj phenel: „Va dikhena kolesθe saves pusade les.”^l

O Isus si lilo poa trušul haj si praxome

³⁸ Pala kodoja o Josif anθa-i Arimateja manglās le Pilatosqe te mukel les te lel o trupo le Isusosqo. Ov sas ućeniko le Isusosqo, dar ćorjal, daraðar le barenqi le evreenqe.^m O Pilat muklā les, kadä kä ov avilos haj liläs o trupo le Isusosqo. ³⁹ Avilos i o Nikodim, kova kaj anglal gelosas e rät k-o Isus, haj andinäs smirna xamime alojaça kam äk šäl litre.* ⁴⁰ Atunć liles o trupo le Isusosqo haj pakärde les anθä dorä pīnzaqe, le dikolonoça, pala o obićej le praxomasqo k-äl evrea. ⁴¹ Anθ-o than kaj sas rästignime o Isus sas äk bar, haj anθ-e bar sas äk than praxomasqo nevo, kaj ni sas čhutino koniva.ⁿ ⁴² Kodolasqe čhutes othe le Isusos, kä k-äl evrea sas e paraštuj, haj kä o than le praxomasqo sas pašä.

O than le praxomasqo nango

20 Kurke, o angluno ges anθa o kurko, detexara anθa-i rät kana inkä maj sas tunjariko, e Maria anθa-i Magdala gelis k-o than le praxomasqo, haj dikhläs kä o bar sas dino rigaθe poa than le praxomasqo. ² Atunć našlis haj gelis k-o Simon Petru haj kolavresθe ućeniko, saves jubilas les o Isus, haj phendä lenqe:

— Liles amare Rajes anθa o than le praxomasqo, haj ni žanas kaj čhute les.

³ Atunć o Petre haj koaver ućeniko inklistes haj žanas karing o than le praxomasqo. ⁴ Äġ duj inće-posajles te našan anθ-äk than. Dar koaver ućeniko našälas maj sigo dä sar o Petre haj areslos maj anglal. ⁵ Bangilos haj dikhläs äġ dorä le pīnzaqe^o tele,

***19:39** Äk litra si lan kam 300 g, naj sar o „litru”.

^f**19:24** Salmi 22:18 ^g**19:28** Salmi 22:15 ^h**19:29** Eksodo 12:22 ⁱ**19:29** Salmi 69:21

^j**19:31** Deuteronomo 21:22-23; Josua 8:29 ^k**19:36** Salmi 34:20; Eksodo 12:46 ^l**19:37** Zaharia 12:10

^m**19:38** Matej 27:57; Marko 15:43; Luka 23:51 ⁿ**19:41** Matej 27:60 ^o**20:5** Joan 19:40

dar ni ĩntrisaĵlos. ⁶ Atunć o Simon Petre, kaj ave-
las pala lesĥe, arezlos i ov haj ĩntrisaĵlos anĥ-o than
le praxomasqo, haj dikhlās āl dorā le pĩnzaqe tele.
⁷ Haj o ŝtergari, savo sas p-o ŝāro le Isusosqo, nas
le dorĵanĉa le pĩnzaqe, haj sas ĉhutino anĥā aver
than korkoro, kerdo sulo. ⁸ Atunć koaver ućeniko,
kaj arezlosas maj anglal k-o than le praxomasqo,
ĩntrisaĵlos i ov haj dikhlās haj pakājas. ⁹ Kā ĩnkā ni
xakārenas so sas ramome: kā o Isus trābulas te ĩnvi-
ol anĥa-l mule. ¹⁰ Pala kodoĵa āl ućenićā risajle kā pe
khera.

O Isus sikadōl le Marāqe anĥa-i Magdala

¹¹ Dar e Maria beśelas avri paśa o than le praxomas-
qo haj rovelas. Haj kana rovelas, bangilis te dikhel
anĥ-o than le praxomasqo. ¹² Haj dikhlās duĵ ĩnĵerā
anĥā parnimasĥe, beśĩndos anĥ-o than kaj sas ĉhu-
tino o trupo le Isusosqo, jekh k-o ŝāro haj jekh k-āl
pĩrne. ¹³ Haj on phende laqe:

— Ŝuvlie, sosĥe roves?

Oĵ phendā lenqe:

— Kā liles mĩrā Rajes, haj ni zanav kaj ĉhute les.

¹⁴ Pāće phendās kadal vorbe, boldinājlis haj dikh-
lās le Isusos beśĩndos oĥe anĥā pĩrnenĥe, haj ni
zanelas kā si o Isus. ¹⁵ O Isus phendā laqe:

— Ŝuvlie, sosĥe roves? Kas rodes?

Oĵ pakājas kā si o grādinari haj phendā lesqe:

— Raiĵa, kana tu lilān les, phen manqe kaj ĉhutān
les, haj va zava te lav les.

¹⁶ O Isus phendā laqe:

— Marĥ!

Oĵ boldinājlis haj phendā lesqe anĥ-e ĉhib le
evreenqi:

— Rabuni!

Kaj xakārdōl: „Sikaitorina!” ¹⁷ O Isus phendā laqe:

— Na ĩnkār man, kā ĩnkā ni uśtilem k-o Dad. Haj za
kā mĩrā phral haj phen lenqe kā uśtāv kā muro Dad
haj kā tumaro Dad, kā muro Del haj kā tumaro Del!

¹⁸ E Maria anĥa-i Magdala gelis haj phendās le
ućenićenqe:

— Dikhlem le Rajes!

Haj phendā lenqe so phendās laqe o Isus.

O Isus sikadōl le ućenićenqe

¹⁹ Anĥ-e rāt sa kodol kurkesqi, kana āl udara le tha-
nesqe kaj sas kidine āl ućenićā sas phandade dara-
ĥar kaĥar āl bare le evreenqe, avilos o Isus, beślos
anĥā lenqo maśkar haj phendā lenqe:

— Paće tumenqe!

²⁰ Haj pāće phendās kadal vorbe, sikadā lenqe pe
vast haj pō praśao. Kadā kā āl ućenićā bukurisaj-
les kā dikhles le Rajes.^p ²¹ Atunć o Isus pale phendā
lenqe:

— Paće tumenqe! Sar man dinā man drom o Dad,
kadā i me dav tumen drom.

²² Haj pāće phendās kadala, phurdās pā lenĥe haj
phendā lenqe:

— Len o Duxo Sfinto! ²³ Kana va jertina dakanikas-
qe bezexa, va avela jertime, haj kana avrenqe ni va
putrena lenqe bezexa, naj te aven putarde.

O Isus sikadōl le Tomasqe

²⁴ Dar o Toma, phendo Ŝjamāno, jekh anĥa-l deśu-
duĵ, nas lenĉa kana avilos o Isus. ²⁵ Kadā kā kolaver
ućenićā phende lesqe:

— Dikhĵām le Rajes!

Dar ov phendās lenqe:

— Nić āk data ni va pakāva, kana ni va dikhava
anĥā lesqe vast o semno le karfenqo haj kana ni va
ĉhava muro naj anĥ-o semno le karfenqo haj kana
ni va ĉhava muro vast anĥā lesqo praśao!

²⁶ Pala āk kurko, āl ućenićā le Isusosqe sas pale
anĥ-o kher, haj sas i o Toma lenĉa. Kana āl udara sas
phandade, avilos o Isus, beślos anĥā lenqo maśkar
haj phendās:

— Paće tumenqe!

²⁷ Pala kodoĵa phendās le Tomasqe:

— An kathe kō naj haj dikh kā mĩrā vast! Haj an
kō vast haj ĉhu les anĥā muro praśao! Haj na av bi
pakāmasqo haj av pakāmaĉa!

²⁸ O Toma dinā les anglal:

— Muro Raj haj muro Del!

²⁹ O Isus phendā lesqe:

— Anĥa kodoĵa kā dikhlān man, pakāĵan. Baxtale
si kola kaj ni dikhle dar sa pakāĵe.^q

Sosĥe si ramome o lil kadava?

³⁰ Haj o Isus maj kerdās but aver semnā angla pe
ućenićā, save naj ramome anĥ-o lil kadava, ³¹ dar āl
bukā kadala sas ramome ka tume te pakān kā o Isus
si o Kristos, o Ĉhavo le Devlesqo, haj anĥa kodoĵa kā
pakān, te avel tumen viaca prin lesqo anav.

O Isus sikadōl k-o Laqo le Tiberiadāqo

21 Pala kodoĵa o Isus sikadilos pale pe ućeni-
ćenqe k-o Laqo le Tiberiadāqo. Sikadilos len-

qe kadă: ² O Simon Petre, o Toma (phendo 3jamăno), o Natanael anθa-i Kana anθ-e Galilea, ăl čhave le Zebedősqe haj aver duj učenică anθa lesqe să sas kidine anθ-ăk than. ³ O Simon Petre phendă lenqe:

— 3av te astrav mačo.

— 3as i ame tuča — phende lesqe kolaver. Kadă kă geles haj uštiles anθ-e korabia, dar anθ-e răt kodoja ni astardes khanć. ⁴ Kana parnilosas, o Isus bešelas pe rig le pajesqi. Dar ăl učenică ni prinzandes kă si o Isus. ⁵ O Isus phendă lenqe:

— Čavoralle, kadă si kă naj tumen mačo?

On dine les anglal:

— Naj amen.

— ⁶ Čhuden o năvodo pe rig e čači le korabiaqi haj va arakhena! — phendă lenqe ov. Kadă kă on čhude les, haj ni maj daštinas te ĩnkalaven les anθa-i kauza le bute mačhesqi. ⁷ Atunc o učeniko saves jubilas les o Isus phendă le Petresqe:

— Si o Raj!

Kana o Simon ašundăs kă si o Raj, lilăs haj phanğlăs e hajna pă pesθe, kă sas nango, haj xuklos anθ-o paj. ⁸ Haj kolaver učenică aviles le korabiača, kă nas dur kaθar e rig le pajesqi, doar kă ăk šăl metră dă dur.* Čirdes o năvodo le mačeča. ⁹ Kana arezles ke rig le pajesqi, dikhles othe ăk žaro angarenqo, mačo p-o žaro haj marno. ¹⁰ O Isus phendă lenqe:

— Anen anθa-l mače kaj astarden len akanak!

¹¹ O Simon Petru uštilos anθ-e barka haj čirdăs o năvodo pe rig le pajesqi, pherdo ăk šăl haj peinda haj trin mače bare. Dar ku să kă sas kadiki dă but, o năvodo ni čhindilos. ¹² O Isus phendă lenqe:

— Aven te xan!

Haj nić jekh anθa-l učenică ni ĩndrăznisardăs te pućel les: „Kon san?” Kă on zanenas kă si o Raj. ¹³ O Isus pašilos, lilăs o marno haj dină les lenqe. Sa kadă kerdă i le mačeča. ¹⁴ Kadava akanak sas le trinenqo drom kana sikadilos o Isus le učenicenqe, păće sas ĩnviome anθa-l mule.

O Isus del дума le Petreča

¹⁵ Păće xales, o Isus phendăs le Simon Petresqe:

— Simon! le Jonasqo, jubis man tu maj but dă sar kadala?

O Petre dină les anglal:

— Da, Rai!a, zanes kă sem kő amal.

O Isus phendă lesqe:

— De mĳră meĳn te xan!†

¹⁶ Phendă lesqe pale, le donqo drom:

— Simon! le Jonasqo, jubis man?

Haj o Petre dină les anglal:

— Da, Rai!a, zanes kă sem kő amal.

— Av tut griža kaθar mĳră brakhă! — phendă lesqe o Isus. ¹⁷ Haj phendă lesqe le trinenqo drom:

— Simon! le Jonasqo, san muro amal?

O Petre ĩntristosajlos kă pušlăsas les le trinenqo drom: „San muro amal?” Haj phendă lesqe:

— Rai!a, tu să zanes, zanes kă sem kő amal!

O Isus phendă lesqe:

— De mĳră brakhăn te xan! ¹⁸ Čăćes, čăćes phenav tuqe: Kana sanas tărno, phandesas korkoro ki xaravli haj 3asas kaj kamesas. Dar kana va phurōsa, va ĩntinzosa ke vast haj aver dakoniva va phandela tut šăleča haj va ĩngărela tut kaj ni kames te 3as.

¹⁹ (Phendăs kadal vorbe kašte dikhōl so feloča mulimasqo va sikavela o Petre kabor dă baro si o Del.) Pala kodoja phendă lesqe:

— Hajda pala manθe!

²⁰ O Petre boldinăjlos haj dikhlăs kă avelas pala lenθe o učeniko saves jubilas les o Isus. (Kova kaj anθ-o timpo le činaqo bangilosas karing o Isus haj phendăsas: „Rai!a, savo si kaj va bikinela tut?”^s)

²¹ Kana o Petre dikhlă les, phendăs le Isusosqe:

— Rai!a, dar kaleča so va kerdōla?

²² O Isus phendă lesqe:

— Kana kamava ka ov te ačhol zi kana me avava, so xal tut tut? Tu hajda pala manθe!

²³ Kadal vorbe ĩnklistes maškar ăl phral, kă o učeniko kodova ni va merela. Dar o Isus ni phendăs le Petresqe kă ni va merela, haj „Kana kamava ka ov te ačhol zi kana me avava, so xal tut tut?”

²⁴ Kadava si o učeniko kaj mărturisil anθa bukă kadala haj kaj ramosardăs kadala. Haj ame zanas kă lesqi mărturia si čači.

²⁵ Maj si but aver bukă save kerdă len o Isus, kaj te afi sas ramome jekh p-o jekh, pakăv kă nić kjar anθă kadaj lumja să nas than le lilen ramome.

***21:8** „Ăk šăl metră” anθ-o originalo si „duj šăla kuă”. Ăk kuj si lan kam 45 de ćentimetră.

†**21:15** Romaja 8:36; 1 Petre 2:25 **21:20** Joan 13:25